

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre -- -- 36 kor.
Fél évre -- -- 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra -- -- 3 kor.

Nyitási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesület
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, szeptember 16.

Baráti körben.

A levitézett kérlelhetetlen, vérszomjas ellenzéki tigrisek a hatalom sugárzó fényében bárányokká szelídültek. Összebujnak szépen a pártklubban, meginvitálják a kormányelnököt és inter muros egész országot érdeklő, égetően fontos kérdéseket beszélnek meg — a nyilvánosság kizárásával. Így olvastuk egy kormánypárti lapban, amely most jobban értesült, mint a többi újság. Mindössze egyetlen lap hozta nyilvánosságra ezt a nevezetes tanácskozást, de nem mindenki olvassa ezt az újságot, tehát az egész nemzet nem is értesülhet azokról a fontos kérdésekről, amelyeket a parlament nagy nyilvánossága helyett maguk között vitattak meg az urak.

Hát tulajdonképpen mit gondolnak a kormányt támogató pártok és mit gondol Wekerle Sándor miniszterelnök? Mire való a parlament? Hogy ott személyi kérdéseiket perfraktálják avagy politikai pikantériákat tárgyaljanak? Hogyan képzelik az urak az ország kormányzását ezekben a halálosan komoly időkben? Ugy akarnak kormányozni, hogy a párt-körben bizalmasan összeülnek és ott intéznek kérdéseket a miniszterelnökhöz az iparcikkek maximálásáról, a láncereskedelem megrendszabályozásáról, a ruházati cikkek árának rendezéséről, a román betörés okozta károk megtérítéséről és a front-katonák szabadságolásáról?

Szinte el tudjuk képzelni, hogy izekre tépték volna Tiszát és a munkapártot, ha hasonló módon akart volna ilyen fontos kérdésekben tárgyalni. Megostromolták volna a csillagos eget, hogy ilyen alkotmányselelem még nem történt, hogy a parlamentarizmust sárba gázolták, hogy kisajátították maguknak az egész országot, hogy parlamenti ellenőrzés nélkül égetően fontos kérdéseket akarnak elsikkasztani. Bizonyos, hogy visszhangzott volna vészkiáltásuktól az egész ország.

Dehát nekik mindent szabad. Ők vannak a hatalmon, nekik szabad a felmentetteket bevonultatni, mert nem szavaznak az 6 képviselőjelöltekre, nekik szabad bizalmasan csevegni olyan ügyeket, amelyekről az egész ország jóléte, boldogsága, kitartása függ, nekik szabad titokban tárgyalni olyan kérdéseket, amelyek a parlament nagy nyilvánossága elé kívánkoznak. Nekik mindent szabad.

Kérdezzük, hogy mi akkor programjukban a demokratizmus? Kér-

dezzük, hogy minck akarijuk a választójogot kiterjeszteni, ha egy párt az egész parlamentarizmust magának kisajátítja? ha egy párt a kormányzás nagy feladatát vidéki kupaktanács tere-teréjének nivójára süllyeszti le? Hát már odáig jutottunk a demokra-

tikus uralom rövid néhány hónapja alatt, hogy már nemcsak a kormánynak, hanem egyik támogató pártjának is kivételes hatalom van a kezében? Csak folytassák a gyászos emlékü koalíció kisdud játékait. A kiábrándulás nem fog sokáig késni.

Az aradi pénzügyintézetek sikeres féléve.

(A pénz özönlése Aradra.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny mai számában megjelent cikkek, amelyek az aradi pénzügyintézetek részvényeinek árnövekedéséről szólnak, általános figyelmet keltettek. A közönség helyesli azt a tendenciát, amely az értékpapírok árfojlyamnövekedését célozza, mert ez a közgazdasági élet törvényein nyugszik. Annak igazolására, hogy az aradi értékpapírokba való befektetés ma éppen olyan jó üzlet, mint az ingatlan, vagy a nagy budapesti pénzügyintézetek és iparvállalatok részvényeinek megvásárlása, közöljük értesüléseinket az aradi bankok és takarékpénztárak az 1917. első félévének üzleti eredményéről. Annak ellenére, hogy az aradi hitelintézetek a háború negyedik évében, amikor pedig már élénkülni kezd a vállalkozási kedv, csak elenyésző márkán kötnek új üzleteket, — még mindig csaknem olyan jó eredményt érnek el, mint a béke idők közepesen sikerült éveiben.

Az Aradi első takarékpénztár üzleti eredménye ez év első felében nagyobbra megegyezett a múlt évi eredménnyel. A mérleg struktúrájában természetesen lényeges eltérések vannak. A reeszkompt nagyrészt megszűnt és a betét igen jelentékeny mértékben, mintegy hatvan százalékkal emelkedett, amely körülmény az egész üzletmenetet befolyásolta. A betét ugyanis drágább, mint a reeszkomp. A hadikölcsön lombard előlegei igen jelentékeny összegeket tüntetnek fel. Általában az intézet üzletmenete lanyha volt, ennek ellenére a nyereség ugyanolyan maradt, mint a múlt év első felében.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár nyeresége annyi volt, mint a múlt év első felében. A betétek öt és fél millió koronával emelkedtek, ami igen jelentékeny összeg, mert a betétek rendszerint az esztendő második felében szoktak beözönlenni az intézetekhez, amikor a termés értékesítése már megtörtént és a vásárlási kedv az egész üzleti életben kedvező nyomot hagy. A jelzálogkölcsön összege fél millió koronával apadt, ami azt jelenti, hogy a gazdaközönség a földjére kapott kölcsönből fél millió koronát törlesztett.

Az Aradmegyei takarékpénztár forgalma növekedett, a betét álladéka pedig negyven millió koronáról negyvennégy millió koronára emelkedett. Az egyéb üzletágakban nem volt emelkedés. A váltókölcsönök törlesztése kielégítő volt, ami a pénzösönnyel függ össze.

Az Aradi ior és népbank összforgalma az 1917. év első felében kétszáz millió koronára rugott. Az intézet részvénytőkéje ötmillió-kétszázötvenezer korona, tartalékainak összege 2.257000 kor. és a kettő együttvéve 7507000 koronára emeli az intézet tőkéjét. A betét álladék több millió koronával emelkedett és 14.000.000 koronára gyarapodott. Az intézet nyeresége 1 0.000 koronával emelkedett és így elérte a 340.000 koronát.

Az Aradi polgári takarékpénztár betéteinek összege közel három és fél millió koronával emelkedett. Dacára annak, hogy a váltótőke összege eszikkeni, a többi üzletágakban élénkség jel mutatkozik és így a félévi eredmény megfelel a tervnek. A hátralékos adósság, a hadbavonultak nagyobb részének kivételével, a várakozásnak megfelelően fizettek.

Mai cikkünkre vonatkozólag a Polgári Takarékpénztártól a következő levelet kaptuk:

1. A „Közönségi Szálloda” (Andrássy-tér 19. szám alatt) mérlegünkben nem 600.000, hanem 500.000 koronával van felvéve. A „Közönségi Szálloda” kívül tulajdonunkat képezi az Andrássy-tér 22. szám alatti intézeti ház is, melynek mérleg szerinti értéke 410.000 K 32 f. Mérlegünkben szerepel azonban egy 119.728 koronás ingatlan tartalékalap is, úgy, hogy ez a két Andrássy-téri házunk összesen csak 790.924 K 32 f-ben van intézetünknek.

2. A Hönigsz-fele erdők nem képezték és nem is képezik intézetünk tulajdonát. Mi ezen erdőüzemet az összhitelezők megbízásából csak kezeljük, illetve a „Hönigsz Nándor és Társai” cég ügyeit lebonyolítjuk.

A Viktória-Takarékpenztár a csökkent tisztviselői létszám miatt félévi mérlegét még nem készítette el és csupán a betétszámát zárta le. A betét husz millió koronáról huszonhét millió koronára emelkedett. Az intézet betevőinek legnagyobb része parasztgazdákból kerül ki és ezek elárasztiák az intézetet betétekkel. A kölcsönök visszafizetése is rendkívül kedvező volt. A váltókat készpénzzel fizették ki és a jelzálogkölcsönökre is jelentékeny összeget törlesztettek.

Az Ingatlanforgalmi és Parcelázó-Bank évenként egyszer szokott mérleget készíteni. Az intézet az év első felében is vásárolt nagyobb ingatlanokat, s viszont ingatlanjai egy részét a mai forgalmi árak mellett értékesítette.

A Központi Takarékpénztár nyeresége megfelel a tavalyinak. Az intézet összfordalma ötvennyolc millió ötszázharmincegyezerkilencszáztizennégy korona, a betét és folyószámla összege négytízhatvanháromezeröttszázhatvan korona és másfél millió korona emelkedést mutat. Az ügyfelek itt is jelentékeny módon törlesztették adósságukat.

Az Aradi Általános Takarékpénztár fordalma általában emelkedett. A nyereség kedvezőbb, mint a múlt év első felében volt. Az idei félévi nyereség negyvenöt ezer korona. A betétállomány kétszerese a múlt év első félévi betétjeinek és a múlt év végéhez képest hat-százezer koronával emelkedve meghaladja a három millió koronát. A váltótárca csökkent, a folyószámla összege pedig egymillió koronával emelkedett.

Az Aradi Közgazdasági Bank összfordalma negyvennyolc millió ötszázharmincegyezer korona, a betétek összege kétmillióöttszáztizennégyezer korona, a folyószámla összege nyolcszáznegyven ezer korona, s a kettő együtt kétmilliónyolcszáznegyvenkilencezeröttszázhatvan korona. Az emelkedés hétszáznegyvenháromezer korona.

Az Aradi Kereskedelmi Bank tisztviselőhiány miatt még nem készíthette el félévi mérlegét.

Korlátozzák

a fűtést és világítást.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hivatalos lap mai száma közli a kormány rendeletét a fűtés és világítás korlátozásáról, valamint az új záróra megállapításáról. Az új záróra: esti 11 óra és ez a rendelkezés hétfőn, e hónap 17-én már életbe lép. A rendelet általában megállapítja, hogy október 15-ike előtt nem szabad semmiféle helyiséget fűteni és tilos a gáz- és elektromos vezetékbe új bekapcsolásokat létesíteni. A rendelet egyébként a következőket mondja:

(A világítás korlátozása.)

A közvilágítást annyira kell korlátozni, amennyire a közbiztonság érdeke megengedi. Ennek mértékét a tanács, illetve a főszolgabíró állapítja meg. A reklámvilágítás, továbbá a név- és cégtáblák megvilágítása tilos. Nem esnek e rendelkezés alá a kórházak, mentők, tűzoltók, rendőrszobák, orvosok lakásai, gyógyszerárak és hasonlóak. Az üzletek kirakatai csak a sötétség beálltától kezdve és csak addig világíthatók ki, míg az üzlethelyiség, amelyhez tartoznak, nyitva tartható. Minden egyes kirakat világítására azonban csak egy lámpa alkalmazható. Ha gázlámpát használnak, ebben csak egy égőt szabad meggyújtani, ha villamoslámpát használnak, az égőtest óránként 60 wattnál többet nem fogyaszthat. A hatóság, ha szükségét látja, a kirakatok világítását még tovább is korlátozhatja, vagy általában be is tilthatja. Üzleteknek egyéb külső megvilágítása, továbbá szállodáknak, vendéglőknek és kávéházaknak, penzióknak, szanatóriumoknak és hasonlóknak, valamint színházaknak, mozgóképhelyiségeknek, varietéknak és egyéb mulatóhelyiségeknek, egyleteknek, társasköröknek és klubhelyiségeknek külső megvilágítása tilos.

Az előbb említett üzleteknek a belső világítást a feltétlen szükségnek mértékére kell korlátozni.

Idegenek befogadására szolgáló lakóhelyiségekben, mint szállodákban, vendégfogadóknak, penziókban, szanatóriumokban és hasonlóknak a lépcső és folyósó világításán felül csak a lakott szobák és ezek mindegyike csak egy-egy égővel világítható.

Korcsolyapályák világítása tilos; üzemüket a sötétség beálltakor be kell szüntetni.

Ha gázvilágítás van, helységenként csak egy, óránként legfeljebb 125 litergázt fogyasztó láng éghet; ha villamos világítás van, csak annyi áramot szabad elhasználni, amennyi egy — óránként legfeljebb 60 watt áramfogyasztású — égőtestnek megfelel. Ugyanazon lakói helyiségnek gázzal és villannyal való egyidejű világítása tilos.

(A fűtés szabályozása.)

Szállók, penziók, valamint magánlakások melegvízszolgáltató központi berendezését csakis szombati napon, nyilvános fürdőket pedig csak vasárnapon és ezenfelül a hét három napján szabad üzemben tartani. Az előbbi bekezdés korlátozása nem vonatkozik olyan iparüzemekre, amelyekben az alkalmazottak fűdése egészségügyi tekintetből szükséges, továbbá a kórházakra s egyéb gondozó intézetekre, valamint a természetes hévízi gyógyfürdőkre sem.

Nyilvános gyűjtemények, muzeumok, kiállítások és hasonlóak csak akkor és csak oly mértékig fűthetők, amikor és amely mértékig fűtésük az ott elhelyezett tárgyak épségben fenntartásához elkerülhetetlenül szükséges.

Üzlethelyiségek, szállodák, vendéglők, kávéházak, penziók, szanatóriumok és hasonlóak, továbbá színházak, hangversenytermek, végül egyleti és gyülekező helyiségek fűtését, ha ez egyáltalán nem mellőzhető, az elkerülhetetlen szükség mértékére kell korlátozni, ezekben csak a mindenkor jelenlevők befogadására szükséges és azokat a helyiségeket szabad fűteni, amelyek az üzemhez nélkülözhetetlenek.

Szállodákban és hasonlóknak a lakóhelyiségek csak akkor fűthetők, ha azokban tényleg laknak.

Magánháztartásokban legfeljebb csak 3 szobát és a konyhát szabad fűteni. Ezekon kívül fűthetők azok a cselédszobák is, amelyekben a cselédség tényleg használ.

Központi fűtésnél, amennyiben ez műszakilag lehetséges és fűtőanyag megtakarításával jár, a fűtővezetékben a nem lakott helyiségeket ki kell kapcsolni.

A hatóság a szénbizottság előterjesztésére megtilthatja a csupán szórakozásra szolgáló helyiségeknek fűtését, a kereskedelemügyi miniszter pedig fölmerülő szükség esetében a helyi érdekű, központi (síkló, fogaskerekű) sodronypályák üzemét korlátozhatja, esetleg teljesen megszüntetheti.

(A záróra.)

A nyilvános étkező helyiségeket (vendéglők, korcsolyák, italmérő vagy elárúsítóhelyek, kávéházak, cukrászdák és hasonlóak), ha a reájuk hatályban álló jogszabályban még rövidebb záróra nincs megállapítva, esti 11 óránál tovább nyitva tartani és mindezeket a helyiségeket reggeli 5 óra előtt kinyitni nem szabad.

Éjjeli 11 óra után magánlakásokban sem szabad a zárórára vonatkozó rendelkezések kijátszásával vendégeket látni oly egyéneket, akiknek ott tartózkodása a sokaság vendéglátás körén kívül esik.

Minden szórakozó helyet, továbbá az összes mulatóhelyeket, valamint felolvasó, hangverseny és más efféle nyilvános termeket és helyiségeket, végül egyesületeknek mindazon helyiségeit, amelyek a tagok vagy vendégek összejövetelére, vagy befogadására szolgálnak, esti 11 órán túl nem szabad nyitva tartani.

A mozgóképek vállalatok előadási ideje az előadás megkezdésétől, az utolsó előadás

befejezéséig számítva, hétköznapokon naponta 5 órát meg nem haladhat.

Nyit árúsítási üzleteket (boltokat) az azokhoz tartozó irodái és raktárhelyiségekkel együtt reggeli 6 óra előtt kinyitni és esti 7 órán túl nyitva tartani, azokat a nyit üzleteket pedig, amelyekben élelmi- vagy egyedárusági cikkeket árúsítanak reggel 5 óra előtt kinyitni és este 9 órán túl nyitva tartani nem szabad.

Feléled helyenként

az Isonzó-csata.

Budapest, szeptember 15. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcok:

A keleti harcokon és Albániában nem volt különös esemény.

Olasz harcok:

Az Isonzó arcvonalon a harcok tevékenység helyenként feléled. Selotól délre az Isonzó mentén több olasz előretörés meghiúsult. A Monte san Gabriele nehézsúlyú ágyútűz alatt áll. Az olaszok részleges támadásait visszavertük. A délnyugati arcvonalon augusztus havában lelőtt olasz repülőgépek száma 32. Mi ugyanezen idő alatt tizenegy repülőgépet veszítettünk. — **A vezérkar főnöke.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Meghiúsult francia

és angol támadások.

Berlin, szeptember 15. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht bajor trónörökös hadieszoportja:

A flandriai arcvonal egyes szakaszain este a tüzéségek harcok tevékenysége ismét fokozódott. Szeptember 14-ike délelőttjének pergőtűze után St. Juliennél az angolok részleges támadást intéztek ellenünk, amelyet ellentámadással meghiúsítottunk. Angol foglyok maradtak kezünkben.

A német trónörökös hadieszoportja:

A Mont d'Hiveren, Craonnenál, egy badeni ezred rohamcsoportjai egy felderítés alkalmából a francia árkokból foglyokat szállítottak be. A Somme-py-senaini-uton a franciák kétszer tüzelőkészítés nélkül előrenyomultak állásaink ellen. A behatolt lelenséget készülségünk ellentámadása rögtön visszaverte. Hadifoglyokat ejtettünk. A Maas keleti partján rövid tüzelőkészítés után egy harcban bevált badeni hadosztály egyes részei rohammal elfoglalták a Chaume-erdőtől keletre fekvő magaslatokat. Az ellenség szívós ellenállást fejtett ki, amelyet közelharcban megtörtünk. Több mint 300 franciát elfogtunk. Az ellenség éjjeli hiábavaló ellentámadásaival fokozta véres veszteségeit. Bülow hadnagy légi harcban 20-ik ellenfelét lőtte le.

Keleti harcok:

Csekély harcok tevékenység mellett a helyzet mindenütt változatlan.

Macedóniai harctér:

Nem volt nagyobb harci tevékenység. — Ludendorff, első főtábornok. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az Aradi Ipar- és Népbank tőkeemelése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint értesültünk, az Aradi Ipar- és Népbank szeptember 18-ra választmányi ülést hívott egybe, melynek tárgysorozatában szerepel az intézet alaptőkéjének felemelése. Ez irányban kérdést intéztünk Hehs Béla vezérigazgatóhoz, ki nekünk a következőket mondotta:

— Az igazgató választmányi ülést tényleg összehívjuk s előterjesztést fogunk tenni az intézet részvénytőkéjének felemelése tárgyában. Intézetünk nagyobb arányú fejlődése és terjeszkedése teszi kötelességünkké, hogy részvénytőkénket feemeljük.

— Mi már évek óta beláttuk azt, hogy a pénzügyi intézetek hivatása nem merülhet ki a váltók leszámításában, általában kölcsönök kihelezésében, hanem teljesíteniük kell közgazdasági feladatát minden téren, jelesen egészséges vállalatok támogatásával, vagy ilyenek létesítésével. A pénzügyi intézetek közgazdasági életünk létkető erei, onnan indul ki minden erő, minden támogatás. Mi béke időben teljesítve kötelességünket, három erős vállalatot alapítottunk, három könnyen áttekinthető egészséges vállalatot, melyeknél fennálló kihelyezéseink olyan fedezetet képeznek, melyeknek értéke — merem állítani — az arany értékével egyenlő. Ezen vállalatok, továbbá békésabai fiókintézetünk és aifilált intézeteink normális időben igen nagy tőkét igényelnek s mi eddig kényszerítve voltunk hatalmas visszleszámitolási hitelt igénybe venni.

— Minthogy az igazgatóság célja az is, hogy normális idők beálltával új üzletágakra is kiterjessze tevékenységét, szükségünk van új nagy tőkékre, mert vállalatunk életét és új üzleti terveinket nem építhetjük fel pusztán visszleszámitolási hitelre, mely pénzügyi vagy politikai feszültség idején visszahúzódik. Dacára annak, hogy betétállományunk öt millió koronával emelkedett, felesleges tőkénk nincsenek a mostani időben sem, mert mi mint dolgoztunk ez előtt, dolgozunk most is s tőkénket felszívják a vállalatok s egyéb üzleteink.

— A tőkefelemelés részleteit egyelőre nem közölhetem, mert nem vághatók elébe igazgató-választmányunk határozatának. Annyit közölhetek, hogy a parancsoló szükség hatása alatt, felhasználva a kedvező alkalmat, egy nagy tőkefelemelésre teszünk javaslatot oly előnyös feltételek mellett, mely részvényeseink teljes melegegedését fogja kivívni. Bár számítottunk rá, hogy részvényeseink az új részvényeket mind felveszik, a tőkefelemelés sikeres keresztülvitele érdekében sindikatust alakítottunk, mely a kibocsátást garantálja.

— Nem történik ezen tranzakcióval egyéb mint az, hogy haladunk a természetes fejlődés egyenes útján. S ha a kért tőkét megkapjuk, dolgozni fogunk hangya szorgalommal s hűséggel intézetünk s a nagyközönség iránt.

Amíg a békében csak helyeselni tudtuk, ha a pénzügyi intézetek konzervatív üzletpolitikát vallottak, annyira dicsérendő, ha most a háborus konjunktúrát úgy használják ki ők is, hogy reális ipari és kereskedelmi vállalatokat segítenek létrehozni s támogatják fejlődésükben.

Amaz intézetek iránt, amelyek a modern gazdasági életnek erre az útjára lépnek, a közönség joggal viseltetik bizalommal és eme bizalmának azzal ad kifejezést, hogy olyan mérték-

ben tanúsít érdeklődést a részvényei iránt, mint az Aradi Ipar- és Népbank papirjai iránt, amelyek ma már 610-620 koronával keltek el.

Károly király a családok védelméért.

— Sajdtudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Ö császári és királyi apostoli felsége a következő legfelsőbb kéziratot kegyeskedett kibocsátani: A hosszú kemény háboru súlyos áldozatokat rótt az összes állampolgárokra. Hogy a legsúlyosabban érintett családokat a jövőben a további csapásoktól lehetőleg megóvjam, megparancsolom, hogy a harci csapatokhoz tartozó alatt jelzett katonai személyek, amennyiben nem a hivatásos katonai állományokhoz tartoznak, a hadban álló hadseregnél oly frontszolgálatra rendszeresített szolgálati helyen alkalmazandók, amelyek nincsenek kitéve az állandó ellenséges behatásoknak.

I. Oly családnak egyetlen megmaradt fia, amely családban már két vagy több fiu elesett, vagy a hadi-

szolgálat teljesítése közben szerzett sebesülés folytán, vagy háborus erőfeszítések folytán, a hadiszolgálat teljesítése közben szerzett betegségben halt el.

II. Hat vagy több el nem látott gyermek atyja, akinek a gyermekellátásáról gondoskodni kell.

Erről egyidejűleg értesitem a hadügyminisztert, a közös pénzügyminisztert, az osztrák honvédelmi minisztert, a magyar honvédelmi minisztert, a verékeri főnököt, tengerészeti parancsnokomat és az egész fegyveres erő pótló szolgálatának főnökét, akik kölcsönös egyetértéssel fogják megtenni a további intézkedéseket. Reichenau 1917. szeptember 11. Karoly s. k.

Green Nándor főkapitány a rendőrbíró ellen elhangzott vádakról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi ügyvédi kamara választmányának tegnapi ülésén szóba került, hogy Weil Károly dr. rendőrbírót hivatalos működése közben vadásztisztek állítólag inzultáltak volna.

Ha ilyen súlyos sérelem esett volna a rendőrbíró, akkor erről Green Nándor főkapitánynak hivatalosan tudnia kellene, mert egy köztisztviselőt ért tetteleges sérelem nem maradhat megtorlatlanul.

Az Aradi Közlöny tudósítója ma kérdést intézett Green főkapitányhoz, aki a következőképp nyilatkozott:

— Nekem nincs tudomásom arról, hogy Weil Károly dr. rendőrbírót hivatalos eljárásában vadásztisztek tetteleg bántalmazták volna. Ily feljelentés, vagy ily panasz sem hozzám, sem más illetékes helyre nem érkezett, sem a kérdéses időben, sem azóta. Mende-monda volt és ezért elrendeltem a vizsgálatot. A tényállás a következő: Weil dr. 1915. augusztus havában a Neuman Testvérek gyárában kiütött tüzet után jelentette, hogy mint rendőrtisztviselő Stauber Andor dr. tiszt orvos részére kocsit akart biztosítani és ezért, mert más kocsit nem volt a közelben, egy arra haladó bérkocsit, amelyben vadásztisztek ültek, akart megszerezni, hogy Stauber dr. rendőrtisztekkel egyetemben az éppen akkor éjjel 11 órakor jelzett tüzvész színhelyére mehessen. A Neuman gyár égését jelezték és ezért a gáji orvosnak ott kellett lennie. Panaszolta, hogy a vadásztisztek a kocsit átadását megtagadták és viselkedésükkel népcsődületet okoztak. Ezen jelentést 383 1915. eln. szám alatt áttettem a térparancsnoksághoz, a honnan az a válasz érkezett, hogy az ügyet hivatalos vizsgálat tárgyává tették és megállapították, hogy semmiféle inzultus nem történt és a vadásztisztek a kocsit azért tagadták meg, mert dr. Weil civilben volt és nem tudták, hogy rendőrtisztviselő. Erre én egy általános utasítást adtam ki a rendőrtiszteknek, hogy minden oly esetben, amidőn hivatalosan közbejövnek és nem viselkednek egyenruhát, elsőben is óma-

gukat tartoznak igazolni. Ezzel az ügy befejezést nyert.

— Ami a kamara választmányának ülésén elhangzott többi vádat illeti, erre az a megjegyzésem, hogy nálam de konkrét panaszt senki nem tett Weil dr. ellen, mert ha panasz lett volna, minden egyes esetben intézkedtem volna. Nekem ilyenekről semmiféle tudomásom nincsen. Különben ez az ügy a bíróság elé kerül, ahol a tényállás tisztázódni fog.

— Mindenesetre szokatlan a hivatalos kötelességükben eljáró tisztviselők ilyen uton történő megtámadása.

Megfeleltetett tb. kinevezések.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyváradról jelentik: Stokker József dr. a nagyváradai függetlenségi párt elnöke szokatlan felelősséget nyújtott be Ugron Gábor belügyminiszterhez. Megfeleltetve Ember Géza dr. főispán intézkedéseit, aki kinevezése után tiszteletbeli állásokkal tüntetett ki több ügyvédet és rendőrségi hivatalnokot, amely állások betöltése ellenkezik azon törvényekkel rendelkezéseivel, amely kimondja, hogy a nem létező állásokra senkinek nevezhető ki. Stokker dr. tovább megy a törvényre való hivatkozással és a rendőrség körében történt kinevezéseknél és minden egyes esetre kimutatja, hogy az miért törvénytelen.

A felelősséget rendkívül érdekes és jellemző részleteket tartalmaz. Többek között kifogásolja olyan egyének kinevezését a rendőrtisztviselői állásokra, akiknek nincs meg az a jogi képzettségük, melyet a kérdéses állás megkövetel.

TANÚGY.

(—) Iskolai tudósítás. Értesitem az aradi állami felső leányiskola és leánygimnázium tanulóit, hogy intézetünkben az iskolai év f. évi szeptember 17-én kezdődik és pedig szeptember 17-én (hétfőn) tartoznak a rom. kath. növendékek reggel fél nyolc órakor (az új időszámítás szerint) az iskolába jönni. (Rákóczi-utca 25. szám), onnét a minoriták templomába megyünk istentiszteletre, utána az iskolai év megnyitása lesz az énekteremben. Más vallású növendékek hétfőn csak háromnegyed kilenc órakor jöjjenek az intézetbe. Kedden nyolc órakor reggel már rendes előadást tartunk. — Az igazgatóság.

Kerenszki győzött Kornilov felett.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Amsterdam. Legújabb pétervári hírek szerint Kaledyn tábornokot a kozákos csapatok főnökét, aki Kornilov egyik legerősebb támasza volt, letartóztatták. A Starcimü lap azt írja, hogy Kornilov és Kerenszky viszályában az utóbbi kerekedett felül.

Stockholm. Finnországon át érkezett hivatalos hírek szerint Kerenszky győzelme Kornilov felett vér nélkül történt. Kornilov csapatainak nagy része, mielőtt átlátta Kornilov előrenyomulásának célját, átpártolt Kerenszkyhez.

Hága. Kerenszky beszélgetést folytatott az United Press tudósítójával, akinek megerősítette azt a jelentést, hogy Kornilov hajlandó magát megadni. Kerenszky eredményteljesnek látja a helyzetet.

Lagano. A Corriere della Serához érkezett távirat hírül adja, hogy Kornilov helyzete nyilvánvalóan roszabodott. Pétervár felé utban volt csapatai körül vannak kerítve és Kornilovval való összeköttetésük el van vágva. A kormánycsapatok Pskovot és Gdovot megszállották. Sok matróz érkezett Kronstadtból Pétervárra. A matrózok a munkás- és katonatanács főhadiszállására mentek. A munkások és katonák tanácsa megbízottakat küldött Kornilovhoz, hogy a kormányhoz való csatlakozásra szólítsák őket.

London. Olyan csapatok, amelyeket Kornilov Pétervár ellen küldött, mielőtt a munkások és katonák tanácsának kiküldöttei megérkeztek hozzájuk, beszüntették a további előnyo-

mulást. A csapatokat ezután előlről és hátulról bekerítették.

Kopenhága. A Finnországban állomásozó negyvenedik hadtest parancsnokát, Koratosky tábornokot és Stefanov várparancsnokot több más nagyrangu tiszttel együtt letartóztatták. Koratosky a letartóztatása előtti napon vonakodott Kerenszky parancsát teljesíteni és Kornilov ellen vonulni. Midőn ezt a két tiszttel a főőrségre vezették, hogy a munkások és katonák tanácsa előtt kihallgassák, egy csapat katona közrefogta, egy hidhoz vonszolta és a vízbe dobta őket, azután pedig rájuk lőttek. Ugyanez a sors érte utól egy ulánusezred parancsnokát is.

Zürch. Hír szerint Moszkvában esütörtökön nagy zavargások törték ki. A monarchisták puccsot kíséreltek meg, miután sikerült a kozákos csapatokat megvesztegetniük.

Rotterdam. A Daily News beszámol arról, hogy a főhadiszállásról sok tiszt a fővárosba utazott és arra készülődött, hogy megtámadják az ideiglenes kormányt, valamint a munkások és katonák tanácsát. Az a terv is felmerült, hogy Kerenszkyt megölik. A helyiséget, ahol a tisztek összejövetelüket tartották, tengerészkatona váratlanul megszállották. A katonákat tizenkét tiszt vezette és a munkások és katonák végrehajtó bizottságának tagjai kísérték. Tizennégy tiszttel letartóztatták. A helyiséget ezután átkutatták és fontos okmányokat találtak.

Az érdekes utiszámla

eredménye.

— A munkás küldöttek nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kaptak a következő sorokat:

Mélyen tisztelt szerkesztőség! Az Aradi Közlöny mai számában „Erdekes utiszámla” cím alatt egy reánk vonatkozó cikk jelent meg, melynek több adatát helyre kell igazítanunk, miért is felkérjük a t. Szerkesztőséget az alábbiak közlésére. Mindenekelőtt téves információ alapulhat csak az az állítás, hogy az általunk benyújtott költség-számla egy napi utra vonatkozott, mert mi a város közönségének érdekében augusztus hó 29-én, szerdán indultunk utnak és szeptember hó 1-én szombaton délelben érkezünk meg, így tehát elszámolásunk nem egy napra, hanem 3 teljesen elvesztett munkanapra vonatkozik. Már most ha a mi nem, mint a cikk tévesen állítja, 540 koronás, hanem 522 koronás költség-számlánkat egy személynek egy napi-uti és személyes kiadásaira átszámítjuk, egy személy uti és ellátási költségére 87 korona jut. Összevetve tehát ezt a polgármester ur kiadásával, a 130 koronánál jóval csekélyebb összeg körül ki, különösen tekintve azt, hogy a fenti 87 koronában az egyik kiküldöttnek vesztett napidíja is befoglalatik. A tiztizeses küldöttségi tag vesztett munkadíj fejében egy fillért sem számított fel.

Képzeltető-e, hogy amidőn szűkre szabott idő alatt, ama Központokban, ahol eljárunk kellett — csak délelőtti fél 12-től fél 2-ig vannak hivatalos órák felek részére, — dolgainkat gyalog elvégezhetjük volna és nem kellett kocsit igénybe vennünk? Akinek csak egyszer volt hivatalos dolga Budapesten, tapasztalhatta,

hogy aránylag hosszú idő alatt mily keveset tud végezni. Ama szörnyű túlekedésben, mely a központi hivatalokban folyik, kénytelenek voltunk mi is az egyébként is szokásos borralváláshoz folyamodni s ez nekünk nemcsak jelentős könnyebbséget szerzett, de szükségesnek is mutatkozott.

Végül mily elenyésző az egész utiszámla-ügy amaz eredményekhez képest, melyeket elértünk. Mert, hogy az alább felsorolandók a mi közreműködésünk eredményei és gyümölcsei, azt reméljük, kétségteljesen bizonyítható. Maga a polgármester ur és a közéleti bizottság, bennünket, a szervezett munkásság képviselőit tartott csak alkalmasoknak arra, hogy a város közönségének s kívánságainak teljesítését kieszaközöljük. A várakozásnak mi teljesen eleget tettünk: elértük azt, hogy a közéleti bizottság hivatal 130 darab sertést sürgősen kiutalt a város részére, leküldött 80 métermázsza szalonnát, bizlatásra jogot nyer a város a jövő évi sertéshus és zsír fedezésére, e célra a város részére takarmány is fog kiutaltatni, megkapta a város a Burgonya Központtól ama követelést, melyet több ízben hiába sürgetett, amelynek kifizetését a Burgonya Központ azzal tagadta meg, hogy még neki van a város ellen követelése, a hadfelszerelési munkások részére pedig ki lett utalva és leszállítva mintegy három és fél vaggon burgonya stb.

A város polgárai egyetemének érdekében önzetlenül, fáradozást, munkát, utánjárást nem kímélve de a mai utazási viszonyok között kényelmet, nyugalmat nem ismerve jártunk el és kívánunk a jövőben is eljárni. Kiváló tisztelettel a két munkás kiküldött.

Az ARADI KOZLONY

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohányüzletben.

Kérelem.

Negyedik éve, hogy nemzeiünk színe virága élet-halál harcot vív hazánk határain és negyedik éve lesz, hogy itthon is halálosan farszort küzdelem folyik a megélhetésért, lét-fenntartásért.

Az aradi zsidó nőegylet a lefolyt keserves idő alatt híven teljesíté kötelességét, tele kézzel adott, ha hiányos és mindig megértő érzéssel segített hol háttal zokogott a szenvedés.

Amde napról-napra nagyobb lesz a szükség és kisebb a lehetőség, hogy a szegény ember meg tudja küzdeni.

Évről-évre nő a szűkölködők száma és egyre nagyobb, nehezebb feladat elé állítja együletünket.

Pedig a gyermekeknek — hazánk jövőjének, minden szép reménységének — fázni nem szabad. Ártatlan lelkük amugy is didereg. zsenge ifjuságukból hiányzik a melegítő derű, híz apjuk távol, anyjuk szeme könnyel teli és oly sötét van körös-körül.

Es van-e szomorubb, megrendítőbb látvány egy borongó tekintetű gyermek arcánál? A gyermeket, kit isten áldásul adott nekünk, hogy érette küzdve, neki élve, benne folytatódjék a mi életünk, a tiszta, szép és ártatlan emberbimbót ajánljuk nemes szívük figyelmébe, kedves, nagyrabecsult hölgyeink.

Azok nevében, kik eltávoztak tőlünk, szép ifju életüket értünk áldozzák, azok helyett, kik jönni fognak, hogy ulla hitet és bizalmat öntsenek lelkünkbe, a mult emlékéért, a jövő reménységéért kérjük önöket, segítsenek, tegyék nekünk lehetővé, hogy az idén is csorbítatlanul teljesíthessük kötelességünket.

Akinek van féretett, viseltes bár, de jókarban levő ruhája, köpenye, felöltője, cipője, vagy meleg harisnyája, — lehet felnőttszemélyé, vagy gyermeké egyaránt — kérjük, küldje el valamennyit Schulhof Károlyné úrnő lakására (Minorita-palota I. em.) ki a magasztos cél érdekében időt, fáradságot nem kímélve — a legnagyobb gondossággal és pártatlan körültekintéssel rendezzi a gyermek felruházás ügyét.

„Jó tettéért, jót várj” szól a mesebeli igaz: Istennek áldása, háas gyermekszívek zsolozsmás imája kísérelje Önöket nemesszívű hölgyeim.

Az aradi zsidó nőegylet elnöksége.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Fegházra ítélt vasutasok.

A mult év augusztus 6-án az aradmegyei Maroskapronca község határára vasuti karambol történt. Egy Aradról indult tehervonat és az erdélyi személyvonat összeütközött és a karambol következtében a személyvonat mozdonyvezetője meghalt, tizennyole utasa súlyosan megsebesült és a baleset által okozott kárt 75.996 koronában állapították meg. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenség Lovas Antal Máv. váltókezelő, Turcsányi István Máv. kalauz és Sashegyi József állomás felvigyázó gondatlanságából származott.

Ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi kir. törvényszék büntető tanácsa. A tárgyalást Lehrmann Viktor királyi táblabíró vezette, a szavazó bírák Aknay Andor és Horváth István táblabírók voltak, míg a jegyzőkönyvet Keszler Ede dr. törvényszéki jegyző írta. Tompa Gyula dr. királyi ügyész vádbeszéde után a bíróság Lovast és Turcsányit hat-hat hónapi fegházra ítélte, míg Sashegyit felmentette a vád alól.

§ Hivatalvesztésre ítélt pánszláv bíró. Budapestről jelentik: Dr. Bogdán Elek zsabylai albiró 1915-ben Boldogaszonyfalván dicsőítette a román diplomáciát és Bratianut. A bíró nyíltan pánszláv érzelműnek mutatta magát és azt hangoztatta, hogy az eléje kerülő feleket lehetőleg kibékíti, mert fáj a szívének, ha szerbet kell elítélnie. A magyarellenes érzelmű bírót feljelentették és a szegedi tábl. hivatalvesztésre ítélt. Dr. Bogdán telebbezett az ítélet ellen, amelyet a Kuria kisebb feyelmi tanácsa helyben hagyott.

Holnak mondott aradi tiszt hazaérkezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Közel három évig tartó orosz fogság után érkezett haza Aradra néhai dr. Brück Gyula városi tiszti orvosnak István nevű foghallgató fia, aki a mozgósításkor mint a második honvédegyeszed tiszthelyettese vett részt a galíciai harcokban s kit most mint rokkant katonát eresztett haza az orosz hadvezetés.

Az Aradi Közlöny tudósítója meglátogatta a hosszantartó fogságból hazatért fiatal tiszt-helyettes s tőle a következőket tudta meg fogságbaeséséről és azokról az eseményekről, a melyek őt s vele együtt élő fogoly magyar katonákat fogolytáborában érték.

1914. évi szeptember elsején Zolkijev városánál lefolyt ütközetben sebesült meg gránátnyomástól és szilánktól, nyakán megsebesült és eszméletét vesztetten maradt a csatateren. A közeli községnek egy paraszt lakója vette őt észre s figyelte meg, hogy élet van benne, szivességből szalmát hozott neki, ezen a szalmán feküdt a következő nap délutánjáig, amikor szanitéceink rátaláltak és a zolkijevi kórházba vitték. Harmadikán reggel az oroszok bevonultak Zolkijevbe és az egész helyőrséget, kórházban lévő katonaságot elfogták, így került orosz fogságba. Itt feküdt Zolkijevben egész november végéig ugyyszólván eszméletlenül s a nyakán lévő sérülés, amely fő idegszálát érte, teljesen bérává tette, úgy, hogy életjelet adni magáról nem volt képes. — Hogy mily kevésbé volt biztató állapota, jellemzi az is, hogy az orosz pap feladta rá az utolsó kenetet. November végén Kiewbe került, karácsony napjára Moszkva városába.

Idehaza halálhírét költögették.

Édesanyja meggyászolta.

hivatalos helyen is mint elhunytat kezelték. Moszkvában találkozott egy később fogságba került magyar katonával, akitől hallotta, hogy halálának hírére ezredének volt orvosa terjesztette elsősorban, aki állítólag őt elégni látta. Majdnem egy évig nem tudott hírt adni magáról és csak március első napjaiban tudott Moszkvából levelet írni édesanyjának.

Moszkvai gyógyulása után 1915-ben három heti ut után, a Bajkál tó melletti Liszovszk községbe vitték, ahol ötven tisztársával a lehető legsiralmasabb állapotok közé került. Egy iskolában szállásolták el őket, közöttük volt két ezredes is akik Przemyslben kerültek fogságba és az iskola padjain keresztbe fektetett deszkákon kellett aludniok. Szerencsére ez a helyzet nem tartott tovább két hétnél, mert maga az irkucki kormányzó meggyőződve a türelmetlen állapotokról azonnal intézkedett, hogy valamennyien az irkucki fogolytáborba kerüljenek. Április 11-én került a fogolytáborba, ahol ekkor már rendezett jó viszonyok között végtelen öröme

három aradi tisztársával találkozott,

névszerint Rác Sándor dr. aradi ügyvéddel, Lengyel Imre középiskolai tanárral és Kövér János bankhivatalnokkal.

— A viszonyokhoz képest jól, urasan éltünk, berendezésünk igényeinknek teljesen megfelelő volt, magunk főztünk, volt tennispályánk, amely télen egyben jégpálya is volt, harminc tagú zenekarunk állandóan hangversenyeket rendezett, postánk elég rendszeresen közlekedett és különösen jó szórakoztatást nyújtott ezerháromszáz kötetes könyvtárunk a melyben ugyyszólván minden nyelven rendelkezésünkre állottak, irodalmi munkák. Képzeltető, hogy a magyar könyveknek, amelyek közt nem egy a legmodernebb írók munkáiból került ki, mily kelendőségnek örveidtek. A könyvtárt saját könyveinkből adtuk össze, majd Tiencinből a Vörös Keresztes megbízott hölgyek útján kaptunk igen sok könyvet.

— Volt magyar és német nyelven megjelenő irkucki fogolytábor lapunk, amelyet orosz lapokból csináltunk kézírással. Minden hétre más és más tiszt volt kirendelve a lap írására. Ez tartotta bennünk a lelket, ezen keresztül értesültünk a legújabb világeseményekről is. A legfőbb szórakozása a tiszteteknek a nyelvek tanulása volt. Játszó kártyát csináltunk saját magunk. Oly művészi kiviteli kártyákat festet-

tünk, hogy Piatnik Nándor se tudna különben kiállítani. A legfőbb mestere Lengyel Imre volt a kártyacsinálásnak.

Konyhánk kitűnő volt.

Töltött káposzta, paprikás, krémes pite járta nem egyszer az asztalunkat s bizony irigylésre méltó fehér kenyeret ettünk. A tejet nem liter, de kiló számra mérték az év legnagyobb részén, mert papirosban megfagyott állapotban mérik kiló számra. A hus hasonlóképpen fagyva kerül forgalomba és ha valamire szükségünk volt, a lágerünkben lévő üzlet jó pénzért mindent be tudott szerezni.

Az emberektől elszoktunk

most, hogy itthon vagyok és az utcán járok, szinte szédül a fejem az utca forgalmától. — Idegenek lettek az emberek, az egymásra utaltság annyira megszokottá tette az életünket, hogy eltérnünk ma nehezen megy, szokatlan. Szomorúan tapasztaltuk, hogy amikor panaszkodtunk kezdetben a rossz bánásmód ellen, a következménye mindég nagyobb szigor, rosszabb bánásmód volt. Aztán okosak lettünk, megtanultuk azt, hogy inkább dicsérni kell a bánásmódot, a dicséret elkábítja az orosz katonai parancsnokainkat, vigan, szabadabban élhetjük le napjainkat. Most már csak dicsérünk mindent de szabadabban is voltunk sokkal jobban, mint kezdetben, pedig a hangulat most már erősen türelmetlenné vált.

Még 1915-ben jól teltek el a napok, 1916. zsörtölődőbbekké, türelmetlenebbekké tett valamennyiünket. Mindannyian bizalomvesztetten vártuk szabadulásunk óráját. Bántott különösen az, hogy fogságba került tisztjeink közül azok, akik nem voltak magyarok, vagy németek, kikönb elbánásban részesültek, mint mi. Mig bennünket fogolytáborban egyesítettek, addig a szláv fogolytisztok és románok városokban, butorozot szobákban uri kényelemben nyertek elhelyezést. Mikor visszafelé jövet a moszkvai gyűjtőtáborba kerültünk, száz osztrák-magyar tiszt, a fogolytábornak egy muszka tiszt volt a parancsnoka. Mellé szolgálattételre beosztva öt-hat cseh, tót és román saját hadseregünkbeli önkéntes és altiszt működött saját uniformisunkban. Durván, gorbán viselkedtek legmagasabb rangbeli tisztjeinkkel is, úgy, hogy

Intimitások a bolgár királynőről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Reusz-Köstritz hercegi családban mindig ápolták a szépművészetet. IV. Henrik herceg és Luiza hercegnő megfelelő nevelésben részesítették leányukat, Eleonora hercegnőt, akinek már fiatal korában nagy hajlandósága volt a képzőművészetekhez. Különösen a zenéért rajongott a fiatal hercegnő. A legjelentősebb zenészek kaptak meghívást a hercegi udvarba, hogy Eleonora hercegnővel a zene szépségeit megismertessék. kiváló vezetésük révén a hercegnő méltónak mutatkozott tanárai osztatlan elismerésére. A zenén kívül Eleonora hercegnő még a festészet iránt is hajlamot áruult el. E művészetek iránt érzett rajongása volt minden ifjúkori öröme. Az udvarban álmódzonak tekintették, aki huzódózott a társadalmi élet minden lényétől. Aki Eleonora hercegnő kedélyhangulatát ismerte, a egyáltalán nem csodálkozott azon, hogy a hercegnő magára vállalta a diakonissza szerepét. A diakonissza sötét ruhája volt kedvelt ruházata. Amikor 1907. október 1-én megnyílt az alsó-lausitzi diakonissza-otthon, a hercegnő megkezdte mű-

ködését. Lemondott magas méltóságának minden előnyéről és nem akart más lenni, csak Eleonora testvér. Talakozott minden kedvezmény ellen és bizony alantas szolgálókat is örömmel teljesített.

Eleonora hercegnő már gyermekkorában óia élénk részvétet érzett a szegények és nyomorultak iránt. Amikor az orosz-japán háború kitört, nem maradt tétlen. Pétervári rokonsága révén alkalmat talált arra, hogy a Wladimir nagyherceg által létesített kórházvonaton tevékenykedjék. Lenevics és Kuropatkin seregeit követte. Tizennégy hónapig működött a harc-téren. Állandóan a kórházvonaton tartózkodott, amely a harc-tér és a fő-tábori kórházak között közlekedett, hogy a sebesülteket a frontról gondos orvosi ápoláshoz juttassa. A sebesült szállító vonat gyakran jutott veszedelmes helyzetbe Körös-körül ágyugolyók süvitettek és tombolt a harci lárma, a hercegnő azonban zavartalanul teljesítette emberbaráti kötelességét és ápolta a sebesülteket. Akkoriban ismerkedett meg Lublintan az alsó-lausitzi diakonissza-otthon főnöknőjével. Amikor az ápolónók Kottbusban összegyülekeztek, hogy működésük új színterére Lübbenbe utazzanak, nagy meglepetés ör-

tént. A megbeszélte összejövetelen egyszerű betegápolónő viseletben megjelent Eleonora hercegnő is és így szólt:

— A nővérekkel együtt akarok bevonulni az új diakonissza-otthonba és részt akarok venni a szeretet és irgalom munkájában.

Eleonora nővér a régi házában kis szobát kapott s úgy élt ott, mint a többi nővér. Amikor magasrangú látogatókat kellett fogadni, csatlakozott a főnöknőhöz, de sohase lépett előtérbe. Lübbenben hamarosan megtudták, hogy a nővérek között lévő előkező jelenség hercegnő. De az általa ápolt betegek, a szegény gyermekek, akikhez mindig barátságos volt és az öreg összetöporodott asszonyok, akikről mindig szeretettel gondoskodott, csak Eleonora nővérnek ismerték. Egy magával teljesen tehetetlen matronát maga a hercegnő fésült meg. Amikor Ferdinánd bolgár fejedelem menyasszonya lett és 1907-ben elhagyta a diakonissza-otthont, azzal bucsuzott a főnöknőtől, hogy most már borbán levő diakonissza lesz, mint Bulgária fejedelemasszonya. 1908. március 1-én Ferdinánd bolgár fejedelem, most már Bulgária királyának felesége lett.

Nemcsak a férje első házasságából szüle-

kénytelenek voltunk őket fel is jeleníteni.

Az a napról-napra megismétlődő dolog hogy cseh és román nemzetiségűek fogságba kerülésük után átlépnek a cseh légiókba és a román hadseregbe s már ennek a hadseregnek az uniformisában jönnek el a fogolytáborba át nem lépett tisztársaik látogatására, elkeseredéssel töltik el a magyar és osztrák tiszteket. Ha majd egyszer mindannyian hazatérnek a fogságban lévő bajtársak, a legszomorubb dolgokat erről a kérdéstről fogják majd elmondhatni.

— Amikor fogságba kerültünk, minden német tiszt százötven rubelt kapott a kezéhez, rögtön az első percben, hogy fogságba jutásának első gondjait enyhíteni tudja. Nálunk ez a gondosság és előrelátás sajnos hiányzott. Tapasztaltuk ezt az elbánásbeli különbséget akkor is, mikor visszafelé jöttünk, mert amíg a svéd kormány képviselője a velünk utazó két német tiszttel szemben a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsította és sürü érdeklődésével adta tanujelét annak, hogy mint viseli szívén a reá bízottak ügyeit, addig nekünk a dán megbízott után telefonálgatnunk kellett, hogy jöjjön és intézze el ügyeinket.

— Képzeltető öröm vett erőt rajtam, amikor mint fél invalidust elfogadtak és tizenhat társammal együtt április 11-én Irkuckba utnak indítottak. Érzékeny bucsut vettem aradi tisztársaimtól, akiknek mindegyike könnyes szemekkel küldötte üdvözlését és üzenetét az itthoniaknak. Tizenhat nap ut után érkeztünk Moszkvába, kimondhatatlan rossz vasuti viszonyok között. Három kocsiunk leszakadt a vonatról, úgy szedtek fel bennünket és vittek tovább Moszkvába, hol két hónapig kellett vesztegelnünk, mert minden hely le volt már foglalva a seulesleges országokban.

Megváltásképpen jött egy svéd Vörös Keresztes nő, aki közölte velünk, hogy közös megállapodás alapján négyszáz fél invalidus tisztet cserélt ki Ausztria-Magyarország Oroszországgal és ezek közé kerültünk mi is akik Irkuckból elindultunk.

Pétervárott sokkal rosszabb volt az ellá-

tett gyermekeknek adta meg az anyai szeretetet, hanem az egész országban szerették és mint Bulgária pátrónáját tisztelték. Bulgária trónján sem hanyagolta el irgalmas munkáját. Rövid idő alatt több samaritánus iskolát alapított, amelyekben asszonyokat és leányokat képeztek ki ápolónókké. Eleonora királyné az ország tanügyét is támogatta. Az ország legkisebb faiva iránt is érdeklődött és nem egy analfabéta a királynénak köszönhetette, hogy gyermekei írni és olvasni megtanultak.

Hogy mily nagyszertlen szervezte Bulgáriában a betegápolás ügyét, az 1912-ben és 13-ban tünt ki a balkán-háborúban. A királyné akkor látta munkájának megkoszoruzását, amikor kitört a világháború. Ha kiváló orvosról halott, azonnal érintkezésbe lépett vele, hogy Bulgária betegápolási ügyében a gyógyítás ujdonságait hasznosítsa. Ott jelent meg mindig a királyné, ahol a legsúlyosabb sebesültek voltak. Ismét magára öltötte a betegápolónői ruhát, orvosi műszereket tisztogatott, nehéz vizesvedreket cipelt, kötéseket váltott és szeretettel gondoskodott ápolójairól. S minthogy nem riadt vissza semmi tuleröltető munkától és a kelletnél többet bízott erejében, a fáradhatatlan irgalmas-nővér súlyos betegség áldozata lett. A királynét, aki 57 évet élt, országa apraja-nagyja ószintén fogja gyászolni.

tás, mint bárhol fogságunk ideje alatt. Mig Irkuckban választékos étrend volt mindennap, addig

Pétervárott csak kása járta reggel, — déiben és este.

Általában azok a foglyok, kiket európai Oroszországban helyeztek el, sokkal rosszabb viszonyok közé kerültek, mint a szibériaiak, mert európai Oroszországban a megélhetés, az élelmezés elképzelhetetlenül nehéz, részben a forradalom, részben a teljesen csödbe jutott vasuti közlekedések miatt. Pétervárott egy igen előzékeny orosz tiszt tudomásunkra adta, hogy mindent el kell vennie tőlünk, nem hagyhat nálunk mást a további utra, csak a rajtunk levő egy szál fehérneműt, elviselt ruhánkat és csak jegygyűrűjét.

Minden mást, két zsebkendő közül az egyiket, még a szappanunkat és fésűnket is át kellett adnunk és egy szál ruhában megfosztva minden emlékünktől tettük meg az utat, amely három napig tartott Szentpétervártól a Fintorneo határállomásig. Ez idő alatt se nem mos-

Katonai intézkedés készül a hegyaljai motoros szüneteltetésére.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Valósággal katasztrófális jellegű intézkedésre készült az aradi hadiipari telepek katonai parancsnoksága azzal az elhatározásával, hogyha az aradi villamossági részvénytársaság áramfejlesztő telepén szénhiány következtében az üzemet redukálni kell, akkor a hegyaljai motoros vasut forgalmát beszünteti.

Erről a nagyhorderejű elhatározásról Arad város tanácsa az említett vasutnak egy hivatalos beadványából értesült. Zerkovitz Rudolf vezérigazgató ugyanis ma reggel átiratott intézett a tanácshoz, amelyben elmondja, hogy Mellinger József a villanytelep igazgatójának értesítése szerint Emele százados, a hadiipari gyárak katonai felügyelője úgy határozott, hogy tekintettel a szénhiányra a villanyfogyasztást redukálni kell és ezért elsősorban a hegyaljai motoros vasut áramszolgáltatását kell beszüntetni, mert ez a vállalat nem szolgál hadiérdeket. A motoros vezérigazgatója rámutat arra, hogy most

a szünet közvetlen küszöbén milyen óriási csapás lenne

a Hegyalja egész érdekelttségére, ha a vasut forgalma megbénulna vagy teljesen megszűnne és ezért mint eminenter fontos városi érdekek védelmezőjéhez, a tanácshoz fordul azzal a céllal, hogy az illetékes fórumoknál járjon el. Nemesak a bortermelőknél, de az egész város közönségének is életbevágó érdeke a vasut zavartalan üzembentartása, mert az aradi piacra mindennap igen sok élelmiszer kerül a hegyaljáról és az egész vasut mentéről, de ezenkívül igen sok szülő járattja az aradi tanintézetekbe gyermekeit, akiket naponta ez a közlekedési eszköz hoz el Aradra.

A tanács természetesen ebben a rendkívül fontos kérdésben

a vasut jogos érdekeit a legmesszebbmenő módon felkarolta

és úgy határozott, hogy a mai napon a belügyminiszterhez, a kereskedelmi és földmívelésügyi miniszterekhez távirati úton felterjesztést intéz, felhívja őket a veszedelemre, amely a katonai hatóság esetleges intézkedéséből nemcsak a Hegyalja, hanem a város közönségére

kodtunk, se nem fészülködtünk, mert nem volt mivel.

Haparangán a svédek meleg fogadtatásban részesítettek és alig volt egyikünknek is olyan jól berendezett gyomra, hogy végig tudta volna enni azt a gyönyörű lakomát, amelyben részünk volt Svédországon való átutazásunk alatt. Elhalmoztak bennünket mindennel, ami jó volt, ami szép volt. Németországban hasonló szíves fogadtatásban volt részünk és amikor már félig-meddig hazai földön voltunk Ausztriában, az utnak keserves hidegsége itt ért bennünket. Brűxben olyan szívesen láttak el bennünket, hogy kénytelenek voltunk ellene panaszt is emelni. Bécsben Lipót Salvator főherceg fogadott bennünket, onnan aztán mindenki saját tetszése szerint, vette az utját hazafelé, ki amerre látott, rég elhagyott szülői háza, otthonába. Hogy mit érzett akkor, amikor Budapestre érkezett és amikor édesanyját karjaiba zárta és átélte a viszontlátás perceinek örömet és szenvedéseit elmondani már nem volt képes a derék tiszthelyettes, mert könyök voltak a szemében s ajkai körül megjelent a legtiszteletreméltóbb fájdalom.

is származnék és egyúttal megkereste Aradvármegyét mint szintén érdekeltet, hogy hasonló módon járjon el az illetékes fórumoknál.

Az Aradi Közlöny tudósítója felkereste Zerkovitz Rezső vezérigazgatót, aki elmondotta, hogy tegnap értesült Mellinger igazgató révén a vasutat fenyegető intézkedés terbevételeéről, amely ellen Aradváros vezetőségénél keres védelmet és oltalmat.

— Én magam se tudom elképzelni, hogy miként alakulnának a dolgok éppen a szünet idején, ha a katonai hatóság valóra váltaná a tervét. Most nem is akarok arról szólni, hogy a hegyaljai vasut forgalma annyira megnövekedett, hogy a már rendelkezésünkre álló eszközökkel alig bonyolítható le, csak arra akarok rámutatni, hogy az egész Hegyalján

nem kapható fuvaros

és ha mi kénytelenek leszünk szünetelni, akkor a szünet lebonyolítása teljesen problémátikusává válik és kiszámíthatatlan az az anyagi veszteség, amely az egész vidék lakosságát, de az ország közigazdasági életét is éri. Szürethez a munkások: csakis a mi motorjaink tudják kiszállítani, üres hordókat és egyéb eszközöket csak a mi tehervonatainkon tudják eljuttatni a szőlősgazdák a pincékbe és egyáltalában nem képzelhető el, hogy ilyen fontos közlekedési eszköz a forgalmában olyképp béníttassék meg, hogy egy

egész vidék közigazdasági élete ezzel kockára tétessék.

A hivatalos lap mai száma közöl egy kormányrendeletet, amely szerint a kereskedelmi miniszter felhatalmazást nyert a közúti közlekedési eszközök korlátozására. A hegyaljai motoros vasut azonban nem közúti vasut, hanem remélhető, hogy a miniszteriumokban mindent elkövetnek, hogy a Hegyalját az őt fenyegető csapástól megvédjék.

Igazán felesleges lenne, ha az Aradi Közlöny bizonyítani igyekeznék a hegyaljai motoros vasut nagy jelentőségét Arad város és az egész vidék életében és el sem tudjuk képzelni, hogy ehhez, a következményeiben kiszámítha-

tatlan expédienshez nyuljon a katonai hatóság a szénhiány miatt.

Ennek a tervnek nem szabad megvalósulnia

már csak azért sem, mert a legelső országos pénzügyi szempont,

valutánk tetemes meglavítása függ össze azzal, hogy a hegyaljai szüret háborítatlanul lebonyolítható legyen.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki nem szokott felületes és alaptalan kijelentéseket tenni, maga mondotta, hogy borunk exportja elsősorban jön tekintetbe, amikor a valuta megjavításáról van szó. A hegyaljai szőlősgazdák éppen most indítottak meg akciót, — amely a kormánytól meleg pártfogásra talál. — abból a célból, hogy a hegyaljai bor németországi exportjának utjából minden nehézséget eltávolítsanak. Ha azonban a bortermelés legjelentősebb fázisát, a szüretelést, teszi majd nem lehetetlenné ez az intézkedés akkor az ország számára lesz kénytelen a valuta megjavító akciónál egy olyan hatalmas kiviteli kontingensnek, mint a hegyaljai bortermés exportra szánt mennyiségét nélkülözni.

Ugy értesülünk, hogy a mai napon Emeric századost szolgálati érdekből áthelyezték, és remélhető, hogy utódja, ki ebbe a rendkívül fontos állásba kerül, megtalálja a módot arra, hogy a hegyaljaiakról ez a legsötétebb felhő elvonuljon.

Puder, pezsgő és rumburgi vászon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradi kereskedők, akik pedig már hozzászoktak ennek a mindent felforgató háborúnak 3 esztendeje alatt ahhoz, hogy semmi olyan se lepődjenek meg, ami a fejetejére állított békeidőben minden kereskedői szokást, beszélik a következőket, annak bizonyítékul, hogy a paraszt nép olyan pénzbőséggel áll, amely nemesak, hogy fantasztikus, hanem már egyenesen veszedelmes, mert direkt esábit arra, hogy mindennek az árát túlfizettesse az a kinek valami eladni valója van.

Ismert dolog, hogy azelőtt voltak olyan üzletek, amelyek csak ugynevezett paraszt-cikkök forgalombahozatalával foglalkoztak. A békében a gyáros és a kereskedő tekintettel voltak egy-egy vidék ősi szokásaira és például tudva, hogy egy-egy falu asszonynepe csak bizonyos és megszokott mintájú kelmét vásárol, vagy valamilyen színű kendőt vagy kötényt visel, ezt az anyagot gyártották és hozták forgalomba éveken keresztül. A háboruban az ugynevezett parasztáru majdnem teljesen megszűnt, de ez egyáltalán nincs befolyással a falusi nép vásárló kedvére. Szakit régi szokásával és beletörődik abba, hogy a háború kiforgatja őt etnográfiai jellegzetességéből. De nemesak ruházkodás terén alakult ki bizonyos tradíció, hanem a nép piperészkedési hajlamaival is számított az eme cikkeket gyártó nagyiparos és évről-évre ugyanolyan szaga szappant küldött Áradra, hogy a kereskedő valamely falu igényeit ki tudja elégíteni.

Nem is tudja a közönség, hogy például az aradvidéki román asszonyok és lányok milyen nagy mennyiségben fogyasztják

a pudert és arofestéket.

Nem indulnak hangzatos reklámok után, megmaradnak évtizedeken át egy bevált márka mellett, azonban a háború a maga nagy pénz-

bőséget termő erejével mégis változtatott a szokásokon.

Egy aradi előkelő drogeria tulajdonosa beszélte, hogy a napokban bejött hozzá egy román leány és pudert kért. A kereskedő, akinél hosszú ideje vásárol az egész falu fehérnépéből a pipere cikkből, egész mechnikusan a vevő elé tett a megszokott puderből egy skatulyát és megmondta az árát.

— Most drágább ez a puder — szölt a kereskedő — mert míg azelőtt két korona volt az ára, ma tizenöt koronába kerül.

— Tudja meg az ur — mondta az egyszerű román „leányka” — hogy én ezt a pudert nem veszem meg. Ez egy rongy, ez egy közönséges mész, én ezt nem kenem az arcomra.

Nekem adjon olyan háromszögletűt, aminek harminc korona az ára.

A kereskedő annyira dühbe jött a fenhéjázó szavak hallatára, hogy szokása ellenére, kikergette a vevőt.

Egy másik szavahihető kereskedő mesélte el, hogy a napokban megjelent nála két fiatal falusi suhanc és pezsgőt kért. A kereskedő, akinél még elég nagy raktára van ebből a cikkből, többféle fajtát rakott az asztalra.

— Mihez kell tulajdonképpen ez a drága ital maguknak, kérdezte vevőitől abban a hiszamben, hogy azoknak talán sejtelmük sincs a finom nedű magas áráról.

— Keresztelő lesz nálunk odahaza — mondta az egyik suhanc — hadi gyerek született és minthogy igen jó szüretre van kilátás, elhatároztuk, hogy pezsgős keresztelőt csapunk.

— Szívesen megadom a figyelememet, hogy a pezsgőnek a mennyiségét megadja és egy üveg tizenkét-tizen.

— Az ár nem nagy — mondta az egyik fiatalember — csak az a baj, hogy nekünk nem ilyen pezsgő kell. Legyen szíves és

adjon nekünk, ha van francéit,

nem bánjuk akármilyen drága, de ha már pezsgőt iszunk, akkor legyen az igazi sampusz.

Egy aradi előkelő, igen nagy divatáru cég üzletvezetője mondotta el, hogy néhány héttel ezelőtt bejött az üzletbe egy sváb piaci áruszó. Piszkos ruhában, mezitláb állított be az elegáns boltba és a személyzet azt hitte, hogy talán eltévedt. Az üzletvezető szóba eredt vele és legnagyobb meglepetésére azt mondotta az asszony, hogy igazi rumburgi vásznat keres.

— Vászon most egyáltalában nem kapható, de különben is a rumburgi vászonnak ma olyan ára van, hogy azt maga nem tudja megfizetni.

— Ugyan legyen szíves uram, mutassa meg azt a rumburgi vásznat, ha van, legalább hadd nézzem meg, könyörgött az asszony.

— Inkább tréfából — mesélte az üzletvezető — az asszony elé tettem az igazi, még béke időben készült nehéz vég vásznat, felbontottam azt és az asszony valóságos kéjjel simogatta ujjai között a vas erősségű anyagot.

— Mi az ára, szölt felragyogó szemekkel?

— Huszonnyolc korona métere.

— Ne így tessék mondani, hanem hogy mibe kerül az egész vég.

— Ezerszázötvenkét koronába.

— Tessék bepakolni, mondta a jámbor asszony, aki belenyúlt keblébe, abból kivett egy piszkos zsebkendőt, feloldotta és körülbelül huszonkét darab ezer koronás közül kettőt kiválasztott és letette a pultra.

— Ebből vonják le a vászon árát, a töb-

bit pedig adják vissza. Ezt olyan természetesen hangon mondotta, mintha két uborkát vásárolt volna a piacon tíz fillérért.

Behívják az untauglichokat.

— A hadügyminiszter legújabb rendelete.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A napokban nagyfentosságu és sokkal érdeklő rendeletet bocsátott ki a közös hadügyminiszter a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg. A miniszter elrendeli, hogy a mögöttes országban szolgálatot teljesítő összes arcvonalbeli szolgálatra alkalmas legénységi állománybeli katonák, továbbá a fegyveres őrszolgálatra minősített katonák leváltandók. A miniszternek ezzel a rendelkezéssel az az intenciója, hogy a hadrakelt sereg utánpótlása fennakadást ne szenvedjen s hogy a hadtápvonalakon megfelelő számú őrszolgálatos legénység álljon rendelkezésre.

A rendelet egyúttal intézkedik a leváltandó legénység pótlásáról is. A miniszteri rendelet szerint szolgálattételre hívandók be mindazok az 1879—1897. évfolyamban született népfelkelésre kötelezettek, akik az eddigi népfelkelő szemléken fegyveres szolgálatra alkalmatlannak bizonyultak. Ez azt jelenti, hogy az untauglichokat katonai szolgálatra hívják be. Az untauglichok irodákban, műhelyekben, kórházakban nyerne majd alkalmazást. Szigorúan meghagyja a miniszter, hogy ezeket az alkalmatlanokat kizárólag a lakóhelyükön lehet katonai szolgálatra alkalmazni.

Ugyanez a rendelet úgy intézkedik, hogy a leváltandók pótlására elsősorban női munkacrő alkalmazandó és csak abban az esetben alkalmazandók az untauglichok, ha megfelelő női munkacrő nem állna rendelkezésre. Az egyes parancsnokságoknak még e hónap folyamán kell kimutatást készíteniök a leváltandó legénységről. A pótlás október hónapban fog megtörténni a miniszternek később kiadandó utasításai alapján.

Bécsből jelentik: A hadügyminisztorium rendeletet adott ki, amelynek értelmében az 1867—1868. korosztálybeli népfelkelők, tekintet nélkül alkalmasságuk fokára, ezentúl csak mögöttes országrészekben alkalmazhatók. Az a legénység, amely e két korosztályból kerül ki, se kicserélésre, se pótlásra a hadrakelt sereghez nem küldhető és elsősorban a mögöttes országrészekben vehető igénybe belső kicseréléseknél. Emiatt a jövőben a hadrakelt seregből a mögöttes ország-részbe kerülő e két korosztálybeli legénység arra használandó fel, hogy a harctéri és őrségi szolgálatra alkalmasabb fiatal korosztálybeli legénység felszabaduljon a hadrakelt sereg számára.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Szociális Missziótársulat aradi szervezete f. hó 17-én hétfőn délután fél 6 órakor a városháza dísztermében rendezi szeptemberi összejövetelét, melyen Farkas Edith alapítványi hölgy, a központi Szociális Misszió főnöknője fog előadást tartani. A tagokat ezutón is meghívja az elnökség.

Megegyezett Apponyi a román püspökökkel.

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítók: Apponyi Albert gróf ma délben fogadta Mangra Vazul metropolitát, Pap I. János aradi és Krisztea Marian karánsebesi püspököket, akik a legutóbbi konzisztórium megbízásából a miniszternek átadták a tanítóképző irányítására vonatkozó rendelet ellen elhatározott feliratot.

E feliratban a román püspöki kar kijelenti, hogy semmi ellenvetése nincs az ellen, hogy a kultur-kormány a legmesszebbmenő állami ellenőrzést gyakorolja a román tanítóképzők felett.

De állást kell foglalnia olyan intézkedés ellen, amely az egyháznak törvényben biztosított autonómiájával ellentétben állnak.

Apponyi Albert gróf kifejtette a kérdésben való nézetét, mire a miniszter és a főpapok között élénk eszmecsere indult meg. Ennek kapcsán a tanítóképzők felett gyakorlandó ellenőrzés tekintetében teljes harmónia jött létre. A román tanítóképző intézetek így valószínűleg még október 1-én újból megkezdik működésüket.

H I R E K.

— A király a trieszti fronton. A magyar Tudósító jelenti: Károly király szeptember 12-én délután külön vonaton a trieszti frontra utazott. Czernin Ottokár gróf külügyminiszter, Arz Arthur báró vezérkari főnök és Lebkovitz Zdenko herceg hadsegéd vannak kíséretében. Öfelsége szeptember 13-án délután egy órakor Trieszt városába érkezett. Utközben csatlakozott a felséghez Hötendorfi Konrad báró hadseregcsoporthoz parancsnok. Trieszt lakossága határtalan lelkesedéssel fogadta a királyt.

— Miksa főherceg a bolgár királyné temetésén. Bécsből jelentik: Elina bolgár királyné temetésén öfelsége képviselőjében Miksa főherceg vesz részt.

— A pénzügyminiszter felhívása. A Magyar Tudósító jelenti: A király Grätz Gusztáv pénzügyminisztert állásától saját kérelmére felmentette és ugyanakkor a távozó pénzügyminiszternek a bécsi titkos tanácsosi méltóságot adományozta. Wekerle Sándor miniszterelnök a felség pénzügyminiszteri vezetésével bizta meg. A királyi kéziratokat a hivatalos lap holnapi száma közli.

— Közös minisztertanács. Bécsből jelentik Serényi Béla gróf, Grätz Gusztáv és Mezössy Béla miniszterek ma Bécsbe utaztak. Délelőtt Czernin Ottokár gróf külügyminiszter elnöklése alatt közös minisztertanács volt, amelyen gazdasági és pénzügyi kérdéseket tárgyaltak. A közös minisztertanácsban magyar résztől Serényi, Mezössy és Grätz, osztrák részről pedig Seidler miniszterelnök, valamint a kereskedelem, pénzügyi és földművelésügyi miniszterek vettek részt. Wekerle Sándor miniszterelnök nem utazott Bécsbe, hanem Klopoldi birtokára utazott.

— Betiltott német lapok. Berlinből jelentik: A Deutsche Tageszeitung, a Freisinnige Zeitung és Berliner Börsenzeitung — egyik legnagyobb lap megjelenését betiltották. Ez az intézkedés nagy felháborítást keltett annál is inkább, mert két héttel ezelőtt a birodalmi gyűlés bizottságának ülésén kifejezetten felszólaltak az ellen, hogy ne rendszabályozzák meg politikailag a lapokat.

— A lengyel patens kihárítása. Varsóból jelentik: A varsói főkormányzó ma délben a főkormányzó-sági palotában köztudomásra adta a német császár kéziratát és a lengyel királyság kormányzására vonatkozó patensit.

— Tuljegyezték az új nyereménykölcsonit. Az új Vörös Kereszt sorsjegyek hivatalos aláírási terminusa ma, szeptember 15-én járt le és az eddigi jegyzések eredményéből megállapítható, hogy az 1.2 millió darab sorsjegyet tetemesen tuljegyezték. A bankszindikátus a jegyzést ma este lezárta és a jövő héten már meg-

kezdődnek a lebonyolítással járó adminisztrációs munkálatok.

— Visszahelyezett tanár. Oberle Józsefet, az aradi főgimnázium tanárát, röviddel ezelőtt áthelyezték Aradról. Az áthelyezés városzerte visszatetszést keltett, mert Oberle Józsefet kiváló tudásért és szeretetreméltó modoráért minden körben tisztelet és rokonszenv vette körül. A visszahelyezés érdekében illetékes helyen lépések történtek s ezek eredményre is vezettek, mert Oberle Józsefet visszahelyezték Aradra s a most kezdődő tanévben újból elfoglalja katedráját az aradi főgimnáziumban, ahol tanári működését annyi siker és elismerés kísérte.

— Elismerés az aradi vegyvizsgáló állomás vezetőjének. Fábinyi Rudolf dr. udvari tanácsos, kolozsvári egyetemi tanár, a törvényhatósági vegyvizsgáló-állomások országos szakfelfelügyelője Aradra érkezett és megvizsgálta a városi vegyvizsgáló állomást. Fábinyi tanár tisztelesen megvizsgálta a vegyvizsgáló-állomást és rámutatott azokra a hiányokra, amelyek az állomási szakszerű és gyors működésében gátolják. Kifejezte, hogy a helyiségek világitási berendezése fogynékos, hogy az irodai teendők elvégzésére kevés a segédszemélyzet és az egyes berendezések hiányos voltak. Megvizsgálva az állomás működését, teljes megelégedéssel és elismeréssel nyilatkozott Bernard Ernő dr.-nak, aki a hiányos felszerelés dacára is kitűnően vezeti az állomást és szép eredményeket ért el. Fábinyi dr. tanár Temesvárra utazott az ottani állomás megvizsgálására.

— Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Orbán Istvánt, a dési állami főgimnázium matematika és fizika tanárát, a fiemei állami főgimnáziumhoz helyezte át.

— Tüzérek népnünpélyő. A kissezentmiklósi lovás és hegyi tüzérek szeptember 23-án délután tartják meg az ujaradi tündérbertben rokkantjaik segélyalapja javára rendezendő népnünpélyőket. A gazdag és változatos műsorból egyelőre kiemeljük a katonai zenekar hangversenyét, szüreti mulatságot, a tüzérek házi zenekarának sítahangversenyét és művelődései előadását, világpostát stb. Ez alkalommal körül csapra az uradalmi sörház ez idényi első sörfőzte, míg ételről a tüzértiszti étkezde gondoskodik.

— A 425 pár cipő sorsa. A cipőfelhalmozás ügyében a rendőrség a nyomozást befejezte és az iratokat áttette a királyi ügyészséghez, ahol ugy Urbán Endre ügyészségi mint Schwartz József Pórray-utcai cipőkereskedő ellen folyik az eljárás. Schwartz ellen azért, mert cipőkészletét annak idején nem jelentette be a Cipőkészletnek, hanem elrejtette, később pedig eladta és Urbán ellen, mert árdragítás céljából a cipőket felhalmozta. Megemlítettük lapunkban, hogy a cipőkészlet vevői arra kérték az ügyészséget, hogy a készletet old-

ja fel a zár alól, hogy azt elszállítsák. Az ügyészség ma döntött a kérelem felett és azt elutasította. A vevők a határozatot megfellebbezték és azt a vádtanács fogja holnap tartandó ülésen tárgyalni.

— Eljegyzés. Lészay Aladár és Benda Baba jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A téli időszámítás. A magyar királyi miniszterium 978—1917. ME. számú rendelete alapján közhírré teszem, hogy az 1917. évi április 16-án életbelépett nyári időszámítás, 1917. szeptember hó 17-ik napjának reggeli 3 órájával véget ér. Eszerint tehát az 1917. évi szeptember hó 17. napján a délelőtti (reggeli) 2 óra megjelölés kétszer jelentkezik, miután reggel 3 órakor az órák 2 órára visszaigazítandók. Green Nándor, főkapitány.

— A háztulajdonos helyzete. A mai postával a következő levelet kaptuk: Igen tiszteit szerkesztő ur. Nagy érdeklődéssel olvastuk az aradi háztulajdonosok becses lapja mai számának ama közleményét, amely az ugynevezett Hermann-palota boltbérijének bérelemeléséről szól. A lap igen helyesen mutatott rá arra a ferde helyzetre, amelybe a háztulajdonosok kerültek a lakbérelemelést megtiltó kormányrendelet megjelenése következtében. Azt hiszem egyetlen ítélet kereskedő sem helytelenül a háztulajdonos azt az elhatározását, hogy az üzlethelyiségek bérét emelje. Nem panaszképpen említem, hanem csak a tényeket konstatalem, amikor kijelentem, hogy a kereskedők soká olyan forgalmat nem értek el, mint a háborúban és olyan nyereségre tettek szert, a melyről nem is álmodtak. Örvedetes jelenség a zaha a kereskedőosztály vagyonaiban gyarapszik, mert jól tudjuk, hogy közgazdaságilag azok az országok haladnak, amelyeknek erős és gazdag kereskedő és iparos társadalmuk van. Csak gazdagodjanak a kereskedők, ezt senkinek sajnálnia fölük, azonban teljesen érthető és méltányos a háztulajdonosok kívánsága, hogy ebből a nyereségből ők is részesüljenek. Sok háztulajdonos egyenesen a háza jövedelmére van utalva, abból kell eltartania családját. A kormányrendelet megtiltotta a lakbérek emelését, pedig a háztulajdonos megélhetése is legalább százötven perccel megdrágult, bérházának fenntartása pedig ugyanilyen mértékben szaporította kiadásait. Honnan fedezze ezt a háztulajdonos, ha a lakbért nem szabad emelni? Mivel a kormányrendelet nem tiltja meg a boltberek emelését, tehát a háztulajdonos ehhez a jogos eszközhöz folyamodik. A kereskedők bizonyára egészen természetesen találják a boltberek emelését akkor, amikdön üzletük forgalma és nyeresége megfizezhető. Tisztelettelgy aradi háztulajdonos.

— Házasság. Orłowsky Willike Arad, Csetey Sándor Faesád f. h. 16-án házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Tettentért árdragítók. Rasztig István detektív ma két árdragító-ügynököt állított elő a rendőrbíróra, akik maximális áron felül zsirt akartak vásárolni, hogy azt külföldre, Bécsbe szállítsák. Az előállított ügynökök: Hacker László szegedi és Klamfatsch Miksa bécsi lakos Hubert József Szabadság-téri kereskedőhöz mentek zsirt keresni. Kijelentették, hogy nem tartják be a maximális árat és hajlandók egy kiló zsírért 24 koronát fizetni. Az üzletben véletlenül ott tartózkodott Rasztig István, aki mindjárt igazoltatta az idegeneket. Klamfatsch igazolta, hogy a bécsi vonattársaság személyzete részére joga van zsirt vásárolni és az erről szóló engedélyeket Bartóky József földművelésügyi államtitkár írta alá. A rendőrbíró előtt a bécsi ügynök elmondotta, hogy már több vagon zsirt szállított el Magyarországról és azzal védekezett, hogy ő csak 24 koronát ígért a zsírért, de nem akart annyit fizetni. A rendőrbíró árdragítás kísérletéért Klamfatscht 30 napi elzárásra és 30 nap elzárásra változtatható 1000 korona pénzbüntetésre és Hackert 15 napi elzárásra és 1000 korona pénzbüntetéssel megváltható újabb 15 napi elzárásra ítélte. Az ítéleteket mindketten megfellebbezték.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Kornilovot letartóztatták. — Békét követel a katonatanács.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Pétervár. Reuter jelentés: A kormányt értesítették, hogy Kornilovot és elnökségét letartóztatták.

Pétervár. A Távirati Ügynökség jelenti: Kornilov mozgalmának elintézése tovább folyik. Kerenszky és Alex-jov fogadták az ugynevezett vadhadosztály küldötteit. A hadosztály parancsnoka határozatot nyújtott át, amelyben a hadosztály összes ezredei, amelyek Kornilov lázadó csapatának magvát alkották, hűséget fogadnak az ideiglenes kormánynak. A keleti tengeri flotta központi bizottsága Kerenszkyhez táviratot intézett, amelyben a flotta valamennyi személyzete azon elhatározását közli, hogy a kormányt támogatja és ismételt követeli Kornilovnak és híveinek szigorú megbüntetését. A moszkvai tisztviselők tanácsa az egykori főváros egész helyőrségének tisztjeihez felhívást intézte, amelyben felszólítják őket, hogy a hazát védelmezzék meg minden ellenforradalmi merénnyel szemben. A kormány Kaledin tábornokot a donni kozákok hetmanját, aki arra törekedett, hogy Déloroszország diktátorává kiáltassa ki magát, felfüggesztette állásától és katonai lázítás vádjával haditörvényszék elé állította.

London. A Times az oroszországi helyzetről a következőket jelenti: Az

oroszországi események nagy visszhangot és nagy visszaesést jelenthetnek az összes frontokon.

Stockholm. Pétervári jelentések hírladják, hogy a katonák és munkások tanácsa 279 szótöbbséggel 115 ellenében egy indítványt fogadott el, amely érdemleges békére irányuló javaslat megítélését és a titkos szerződések megszüntetését követeli.

London. Reuter jelentés: A Daily Mail felhivatalosan felhatalmazta annak kijelentésére, hogy a német lapokban megjelent az a hírszöveg, hogy Nagybritánia Németországnak békejavaslatot tett volna teljességgel alaptalan.

Berlin. Argentína követe új jegyzéket nyújtott át a külügyi hivatalnak, amelyben közli, hogy az argentinai kormány Luxburg grófot a jegyzékben kifejezésre juttatott felfogása miatt nem tekinti többé grata persónának és ezért kiközösítette a leveleit. Egyidejűleg kijelentette a kormány, hogy ezen intézkedés kizárólag Luxburg gróf személye ellen irányul.

—————

— **Halálozások.** Nemesokrutli Bajnok Juszticián nyugalmazott honvédőrnagy e hónap 12-én éjjel 82 éves korában meghalt. Érdekes katonai szálta sirba vele. Évek óta Aradon élt békés nyugalomban a hófehér hajú délség öregúr. Amikor a háború kitört, az akkor 79 esztendősen őrnagy önként jelentkezett katonának. Szolgálatát elfogadták és levezényelték a Délvidékre, a Duna-vonalra. Előbb Verseczen, azután Fehértemplomon teljesített hadtápszolgálatot, amely — úgy látszik — aláírta egészségét. Ismét nyugállományba helyezték és visszatért Aradra. Az elhunyt őrnagyot négy katonafi gyászolja. A temetés péntek délután 5 órakor ment végbe katonai pompával a felső-temető halottas házából.

Az aradi üzletvezetőség központi személyzete mély megindulással közli közszeregetben álló kártársak, Dobsa Ferenc árodakezelő hirtelen elhunytát.

— **Déli Hírlap.** Szeptember 17-ikén, hétfőn délután új napilap jelenik meg Budapesten. Az új lapnak a címe „Déli Hírlap” lesz. Délután 12 órakor hirszolgálatában, kritikájában és publicisztikájában teljes újságot ad a fővárosnak és a vidéknek egyaránt. A Déli Hírlap-ot Lázár Miklós szerkeszti, akit a Pesti Napló-ban és az Est-ben írt cikkeiből ismert meg a magyar közönség. Ő az egyetlen haditudósítónk, aki ezüst vitézségi éremet, tehát legénységi kiüntetést kapott az ellenségkel szemben tanult bátor magatartásáért. A Déli Hírlap egyes száma ára 8 fillér lesz. Előfizetési ára: egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona, egy hónapra 2 korona. A Déli Hírlap szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII. ker., Rökk. Szilárd-utca 9. sz. alatt lesz.

— **Izraelita Istentisztelet.** A vasárnap esti beköszöntő Reshasono ünnepi istentisztelet sorrendjét az előjáróság a következőkben alapította meg. Vasárnap szeptember 16-án este kezdete háromnegyed 7 órakor, hétfőn reggel 7 órakor. Mincha délután 4 órakor, estinima 6 órakor, kedden reggel 7 órakor, Mincha délután 4 órakor.

— **Adományok.** A rokkant katonák, hadiözvegyek és árvák alapja javára újabban a következő adományok érkeztek Aradvármegye főispánjához. Bodor Jenő Alsószakács 50, Sebestyén József dr. Borosjenő 25, Mácsán rendezett jótékonycélu előadás jövedelme 1034, Seidner Sándor Marosborsa 500, Mazovitz Adolf dr. Máriaradna szeptember havi adománya 200, Hornoj Péter Sıkló 500 korona.

— **Mindenkinék érdekében áll Fischer Nagyárakázat a Szabadság-terem felkeresni. Gyermekkoscsik 50 koronától 250 koronáig.**

— **Levélpapír újdonságok Kerpénél.**

— **Izr. ünnepekre imakönyvek Kerpénél.**

— **Zsidó ünnepi imakönyvek és szertartási cikkek Pichler Sándor papirkereskedésében, Bohus-palota.** 6221

MEGOKOPESSZINIAZ.

— **Dorrit Weixler vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban.** Szent-béke címmel egy minden tekintetben elsőrangú és megkapó jelenetekkel bővelkedő dráma kerül bemutatásra, melyben a főszerepet a korán elhunyt bájos fiatal művésznő Dorrit Weixler játssza, míg a kép felvételét a megszokott nagy szakértelmmel a Nordisk filmgyár végzie. **Legközelebb csütörtökön lesz előadás.**

* **Egy glóriás asszony.** (Szenzációs film az Apollóban.) Hétfői új műsorán mutatja be az Apolló-színház az „Egy glóriás asszony” című grandiózus drámát. Egy nő, egy asszony és

egy anya kálváriája ez a kép. Rottersheim grófnő mind a hármat végig járja. Mint nő nem hárithatja el magáról a gyanút, amely hozzáférkőzik, mert ha szóra nyílna ajka, azzal nővérét tiszta romlásba, mint asszony kinok közt, de összeszorított ajakkal fogadja férje vádjait, a melyek következtében egyetlen gyermekét veszíti el. A nagy orosz regények hatalmas koncepciója, mély lelki rajza jut eszünkbe a film láttán. Karemín Anna talán s Anyegin Tatjánája, azok az asszonyok, akiknek feje köré a szenvedés vont soha el nem oszló glóriát. A főszerepben a szépséges és üde Liane Haid versenyez a darab főszereplővel.

* **Vasárnap az Apollóban.** Vasárnap válogatott filmekből összeállított műsort mutat be az Apolló-színház. Az átkozott pénz című szenzációs dráma a műsor fénypontja. A drámát Sarah Bernhard, a nagy tragika kitűnő társulata játszotta el a film számára. Nagy derűtséget szerez a „Pali az oroszok között” című fényes bohózat. Ugyiszintén a műsor többi száma is hozzájárul az Apolló-vasárnap műsorának kiválóságához.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— „Stambul rózsája” (magyar kiadása). „Der Soldat der Marie”, „Már minálunk soroznak”, „Istenuccse nem bánom”, „Messze mentél, nagyon messze”, „Írd meg, hogy csókol-e párod?” kaplatók Kerpel könyvkereskedésében.

* **Az Aradi Zenekonzervatóriumban** (Szabadság-ter 21.) a beiratások szeptember 1-től kezdődnek.

Számos női bajnál, főleg oly esetekben, mikor a gymorban és a béicsatornában nagyobb fokú bomlási folyamatok mennek végbe, a természetes Ferenc József keserűviz elegendő széklet, szabályszerű emésztést, friss étvágyat teremt, melynek következtében az egészségben beálló föltűnő javulás gyakran különleg is látható kifejezésre jut.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Hitelbank félelvi mérlege.

— **Az Aradi Közlöny tudósítójától.**

A Magyar Általános Hitelbank most teszi közzé 1917. június 30-án lezárt félelvi mérlegét, amely 13,726.392 korona nyereséggel zárul az 1916. év első felében elért 9,165.980 koronával szemben. A nyereségátvitelben rejülő különbségek tekintetbevételével az 1917. év első felének eredménye 3,720.187 koronával kedvezőbb, mint az előző év hasonló szakában elért eredmény.

A jövedelemtöbblet már a részvénytőke felémelés alapján befolyt nagyobb tőke hozamát jelenti; a mérleg tételei azonban ugyanezkor a folyó üzlet további fejlődéséről is tanuskoznak, aminek legjobb jele az, hogy az intézet által kezelt idegen tőkék, nevezetesen a folyószámla- és takarékbetétek 1.302 millió koronára emelkedtek. A bank áruosztályának tevékenysége volt az egyetlen, amelynél a számlák szinte teljes megszűnése következtében a jövedelem jelentékenyen csökkent; az 1916. év első felében elért közel 1 és fél millió koronával szemben most csak mintegy egynegyed millió korona nyereséget mutattak ki. Annál nagyobb azonban a nyereségek emelkedése a kamatoknál, a jutalékoknál és főleg a konzorcialis és értékpapírokon elért bevételeknél. Az értékpapír-számlán elért közel 1 és fél millió korona nyereségtöbblet azonban csak a tényleg eladott értékpapíroknál elszámolt tiszta hozadék, mert az intézet birtokában maradt értékpapírok, va-

FOG- tőzések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színeivel azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogasok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogasok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tízéves fogtechnikai gyakorlatom, amelytől alatt Berlin, Lépce, Brüssel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legismertebb fogszpecialistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtársam a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújtok, hogy még a legerősebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhesek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 787. szám.

lamint a társasági részvények változatlanul a régi áron szerepelnek, úgy, hogy a félév folyamán beállott további értékemelkedés a tükörs tartalmakat szaporítja.

A költségek közül a személyzeti kiadások, a hadsegélyezési adományok, de főleg az adók mutatnak jelentékeny emelkedést.

Az intézet az elmúlt félévben is folytatta vidéki terjeszkedését, ezenkívül résztvevő számos iparvállalat alapításában, tőkeemelésében, valamint több konzorcionális üzletben.

A félévi eredmény számla részletes adatai a következők: Jövedelem: Nyereségáthozat a múlt évről 3,898.400.53, kamatok 9,573.212.87, jutalékok 3,038.805.36, társasági nyereségek 1,888.696.69, nyeres. értékpapírokon 1,711.545.35, nyereség külföldi váltókon és pénznemeken 230 ezer 962.82, nyereség árukon 259,732.83, házbérlőjövödelem 250,839.54; összesen 20,842.195.49 K. Kiadás: Tiszti fizetések 1,264.564.90, egyéb személyzeti kiadások 1,990.595.36 költségek és hadsegélyezési adományok 1,693.561.58, veszte-

ség követeléseken 19,822.43, adók 2,147.259.29; összesen 7,115.808.56. Nyereség 13,726.386.93 K.

— **Katonai szakmunkások átengedése magán ipari üzemekhez.** A mezzei munkálatok befejezéséhez közeledvén, a honvédelmi miniszter intézkedett, hogy a honvédelmi póttestparancsnokságok katonai — szakmunkásgyűjtő — telepeiből, egyes kézmű iparosok üzeméhez is vezényelhetnek szakmunkásokat, ha oly irányu megkeresések intéztek hozzájuk. E szakmunkások csak ideiglenesen engedtetnek át az iparosok műhelyei számára s a keretparancsnokság intézkedésére azonnal visszaküldendők a gyűjtőtelepekre. Az összes utiköltségeket a mester viseli; egy-egy munkás legkisebb nap munkabére 6 korona lehet, ezenfelül a mester tartozik gondoskodni, hogy a katonai munkás megfelelően el is szállásoltassék. Arad iparosai a debreceni 3. és a nagyszalontai 32-dik honvédpóttészázálhoz fordulhatnak ilyen kiegészítő munkások tárgyában. Bővebb felvilágosítást az

aradi ipartestület irodája is ad. (Tudomásunk szerint a temesvári katonai parancsnokság kerületén egy ilyen gyűjtőállomás van, a 102-es Csabán és talán jó lenne, ha itt is érdeklődnének az iparosok. A szerk.)

— **Felhívás.** A m. kir. belügyminiszter 30604. számú leirata szerint a romániai katonai kormányzóság gazdasági osztálya tervbe vette, hogy a hazájukat elhagyott románok birtokait egyenként 500 hektárt meghaladó nagyságban kényszerkezelés alá veszi. Az elhagyott birtokok száma körülbelül 800-ra rug és kezelésével osztrák vagy magyar honos-alattvalók fognak megbízatni. Felhívom tehát azokat a gyakorlati gazdákat, akik 500 hektáron felüli földbirtok kezelésére kellő képességgel bírnak, hogy hivatalomban 8 napon belül jelentkezzenek. Varjassy Lajos, polgármester.

A szerkesztésért felel:

Stauber József

Főnyös feltételek mellett eladó.

Egy 452 K. hold kitűnő fekvésű urti birtok, városhoz 10 km. távolságban, modern felszerelés és modern urti kastély, vasút és országút mellett.

Egy 930 K. holdas birtok, egy része erdő, felszerelés nélkül, amely kisebb parcellákban eladó vagy bérberehető.

Egy 1060 K. holdas birtok (vasút állomással) modern felszereléssel bérberehető. A felszerelés átvétele nem kötelező.

Egy 2 K. holdas kert, termékszőlővel beültetve, épülettel, cseleg házipótlás parcellánként.

Egy 14 lakásból álló földszintes bérház a vasút töszomszédságában. Ióntvonalon. Bővebb felvilágosítást ad:

Bonyhádi József megbízott.

Arad, Kapa-utca 47. szám. D. u. 2-4 ig. 3911

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság.

Arad, Salacz-utca 6. szám.

Sürgönyeim: Hitelbank.

Telefon: 462. sz.

Zálogház.

Bank-osztály, váltó-üzlet, sorsjegy-osztály.

Üzletágai: **Zálog-osztálya** legmagasabb előleget nyújt arany, ezüst, ékszer tárgyakra és egyéb értékes ingóságokra korlátlan összegig.

Takarék betéteket elfogad könyvecskére és folyó csekk-számlára legelőnyösebb kamatozás mellett.

Váltókat loszámitol és tisztviselői előlegeket nyújt.

Legmagasabb előleget folyósít értékpapírokra, sorsjegyekre, részvényekre és árukra.

Értékpapírok, sorsjegyek éro- és idegen pénzek vétele és eladása legjobb árfolyamon.

Szelvények és kisorsolt papírok beváltása és loszámitolása.

Sorsjegy biztosítás sorsolási veszteségek ellen.

Allandó sorsolási ellenőrzés.

Osztálysorsjegyek eredeti áron.

Kisebb ipartelepek és üzletek finanszírozása.

Elfogad tőzsdel megbízásokat teljes megbízhatósággal és mindennemű bank és pénzügyi műveletek lebonyolításánál készséggel ad felvilágosítást.

5511

Használt csomagoló papir megvételre keresetlik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

9612—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

Közhirre teszem, hogy a szászsebesi lókörházban szeptember 16-án, a nagyleverdi lókörházban szeptember 24-én lóárverés fog tartatni.

Az árverésen résztvenni kívánók részére igazolványokat hivatalom állít ki.

Arad, 1917. szeptember hó 14. Varjassy, polgármester.

22709—1917.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. pénzügyminiszter 113566—917. sz. a. kelt rendelete alapján közhirre tesszük, hogy a m. kir. miniszterium 3060—1917. M. E. számú rendelete szerint sárgabarack, őszibarack, körte és alma, továbbá e gyümölcsök hulladékai és végül bármily nemű gyümölcs készítmény (gyümölcsíz, gyümölcskonzervek) szesztermelésre való felhasználása tilos és hogy ezen rendelkezés ellen vétők, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és függetlenül e cselekmény miatt a szeszadóra vonatkozó törvényes rendelkezések értelmében kiroható büntetéstől, 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzhírsággal büntethető.

Arad, 1917. szeptember hó 6.

A városi tanács.

Használt
ó l o m
megvételre keresetlik

Cím a kiadóhivatalban.

Az új Magyar Vöröskereszt sorsjegyek

kedvező részletfizetések mellett jegyezhetők az 5855

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaságánál,

Salacz-utca 6. szám. Telefon 462. Az első részlet befizetése után a tulajdonos már játszik az

egy millió koronás főnyereményre

PORT

araszgi tétélekben eszek

en mennyiséget, lehetőleg
sön hordóéspince kívánatik.

ilák Zsigmond
bornagykereskedő

eczen. Telefon 4—41. szám.

ésre kiválóan alkalmas

észpor brikett

imét kapható

izai Fatermsló R.-T.
zfűrésznél, Boros Béni-tér.

Cognac:

Keglevich,
Dékány,
Marcy,
Adriatika gyártmány,
valamint

ikőr, rum-

Málna-szőrp

alackokban beszerezhető nagy-
ban és kicsinyben

Weiszberger Sámuel

utódánál

Körösvölgyi Pálinkarakktár
Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

Vői- és férfi kalapok formázása és festése.

ertesitem a n. é. közönséget, hogy
női- és női kalapok festését,
tisztítását és formázását a
legújabb divatu formákra
elvégeztetem a legszebb ki-
vételben és a legrovi-
debbidő alatt. Tisztelettel

Mály Albert,

kalapos mester, Boros Béni-tér 23.

21746—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

Ópécska község határában f.
év augusztus hó 19-én egy 4 éves
sárga kanca, csilagos háta, jobb-
ról ismeretlen helyről ló bitang-
ságban telelő. Igazolt tulaj-
donosa a lovat. Ópécska község-
nél tulajdonjogának igazolása mel-
lett átveheti.

Arad, 1917. szeptember 16. 6.
Green, tókai

A Magyar királyi belügyminiszterium és a magyar kir. keres-
kedelmi miniszterium által engedélyezett, valódi **HERS-
KOVITS-féle citromzóból készült**

CITROMIZ POTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amugy is behozatal hiányában
drága citromot. Kellemes íze és jóságánál fogva felülmulja az
eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes
ízű limonádéhoz egy kávés kanál, egy teához pedig 30 csepp
elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az
összes elsőrangú fűszer- és csemegokereskedésekben. Egy kis
üveg ára 1.70 korona. 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Viszont-
elárusítóknak nagy árengedmény. Képviselőt:**

Both József, Heim Domokos-utca 3.
Főraktár: Arad, Deák Ferenc-u., Földes gyógyszerháznál szemben. Ügyeljünk
a Herskovits névre. 6197

Láb- és kezizűzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és
„Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaellük

kiirtására legjobb szer a PETRIS
folyadék, ára 2 kor. és HADAR
hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében pá-
ratlan szerrel minden alkalmat-
lan szőrt arc, nyak vagy karok-
ról, stb. minden fájdalom nél-
kül pár perc alatt okvetlen el-
távolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárában
Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Használt ólom megvételre kerestetik.

A szépségápolás titka a felhasznált szé-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc- szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőőse. Kis tégely 1.50 kor.
Nagy tégely 2.50 k.
Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy té-
gely ára 2 korona 50 fillér.
Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.
Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehetőleg finomabb. Crém,
leher, róza és testzi-
nekben Egy dob. ára 2 korona.
Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, ibolya, Loin
du bai, orgona, piros ró-
za, Serail. Üvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Máltyás

gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Meghívó.

Magyarád hegyközség

I. hó 20-án délelőtt 10 órakor a
községházánál megtartandó évi

közgyűlésre

az érdekelte szőlőbirtokosokat
ezennel meghívja.

TÁRGY:

1. Szület határidejének meg-
állapítása.
2. A hegyközségi 1916. évi szá-
madás tárgyalása.
3. Előirányzat 1918. évre.
4. Az őszi munkabérek megál-
lapítása és
5. Egyéb indítványok.

A közgyűlést megelőzőleg d. e.
9 órakor választmányi ülés fog
megtartatni, erre a választmányi
tagok meghívotnak.

Magyarád, 1917. szeptember
12-én.

Vancu Péter,
h. h.-elnök.

Legjobb fogviz

több nemzetközi kiállításon legmag-
sabb kitüntetésekben részesült.

500 koronát

fizet annak, ki
Bartilla-
fogvizének
használatát mellett, üvegje 1.20 kor.
valaha ismét fogfájást kap, vagy a
szája büszk. Ed. Bartilla-Winkler útja
L. Plan Wien, X., Goethe-gasse 7. Kap-
ható minden gyógyszerárban és dro-
guerióban. Aradon: G. Földes Kelemen,
Deák Ferenc-u. 11. sz., Heha Vilmos,
Batthyány-u., Hajós Arpád gyógyszer-
tárában és Vojtek és Weisz drogu-
ariájában. Vidékre — ahol nem kap-
ható — küldök 7 üveget 8.40 K.
bérmentve. Kérjünk mindenütt határo-
zottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisít-
ványok felelőtlenül író díjazatnak. 4157

Felter Teréz

kozmetikai intézete

Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szap-
lós, májfoltos, mitesszeres, pattanásos
arcot széppé, rancos, öregedő arcot
slmává teszek. Szemölcsőt, hajszála-
kat fájdalom nélkül végleg eltávo-
litok. Vörös orr a kézkezelés, at-
bőrhámlasztás. Arcmasszage jutá-
nyos bérletben. **Hajmosás, or-
doialás, hajfestés Hanna
festőkkel, manicür.** Szerek
szétküldése vidékre is. 521

Felter Teréz,

Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

11—1917. é. m. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Néhai Loinger Lipót és neje
szül. Färber Debora Róza hagyat-
ékaihoz tartozó értékpapírok,
arany és ezüstművek

1917. évi szeptember hó 24-én d.
u. 3 órakor

Aradon, Andrassy-tér 25. sz. alatti
hivatalos helyiségben megtar-
tandó nyilvános árverésen eladat-
ni fognak.

Arad, 1917. szeptember 15-én.
Dr. Pálmai Lajos,
kir. közjegyző.

Meghívó. Ópáloson a hegyszéki ülés

f. évi szept. hó 16-án d. e. 10
órákor fog megtartani.
Ópálos, 1917. szept. 12.

6228

Hegyeinők.

Házeladások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcellázást közvetíteni vállalkoz. Az ország minden részében előjegyzésre kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbízásokat kér

Halmaj József

adásvétel közvetítő iroda.

Lakas: Deák Ferenc-u. 5.
Telefon 726. 2369

Saját termései, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon,

Deák Ferenc-utca 40. szám.

Arad legrégibb kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5-6.

Telefon 96.

Vezek törött és használt gramofon lemezt K. 0.50 darabját.

Keyedül képviselő a világ legjobb gyártmányú gépekből. Columbia és Irangyalos jegyű gramofonokból, Waffner kerékpárok és Pfaff varrógépek, Saphir és „Pathefonok”, Pathe lemezek. Megérkeztek a legújabb felvételi operettek és népdalok, Király Ernőtől.

Nagy raktár kerékpár akatrésekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kiszolgálás, jutányos árak. Nagy szakértői javító műhely. 2951

Gőzölt

bükkfadeszka és padló

valamint egyéb keményfa anyagok felvágva, kisebb és nagyobb tételekben, állandóan

kaphatók

pankoti fűrészelésem. Eladok fűrészpont és vállalat mindenféle faanyag belfűrészelését is.

Mahler Mihály,

Pankota. 227

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luher Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegeimet, foghúzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás után.) Aranyhídak, aranykoronák, mindenféle kaucsuk fogazatok, szájpadiás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díjazás mellett készíttetnek. Belső partfogásat kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő.** Rendelő órák: d. e. 8-12-ig, d. u. 2-7-ig. Vidékiek 24 órán belül kieleveztetnek. 401

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai teher
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sapkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, finom fűszeres ízű, zsongitó, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen emészthető élelmiszer peptizálására. Gyenge emésztésnél igen ajánlatos. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1345

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Ismét vásárolunk köménymagot, borsót, fahéjt, majoránát

6196

saját szükségletünkre. Sürgős ajánlatokat kér az ár és a mennyiség megjelölésével: A. Bergauer, Wien III., Neulinggasse 11.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcot vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2- K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K - fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K - fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

Írógépe

új és használt állapotban, üzemeltetési szalag, szénpapír, stb. raktárban.

Szakszerű javító műhely

Írásmunkák és sokasorosítások. Gépgyorsítási tanfolyam. — Schapitre tekeresek.

Bodnár József

Írógépvállalatnál Arad, Weitzer János utca 11. Telefon 1141.

Talpvédő

prima bőrbő

fémbefoglaló

kerék és négyzetleges formák legjobban a teret. Egy doboz, 100 darabot tartalmaz, a hozzávaló szegekkel 150 kor. Szétkoldás dobozos postacsomagokban, csomagolási költség 1.50 kor. Receptek ingyen mellékelve.

Heinrich Guttman

Wien, I., Nibelungengasse 8. —: Kérelmet keresünk minden város részéről.

Megbízásokat

termények, termelvények, állati ingók és ingatlanok, valamint kereskedelmi áru vételének és eladásának közvetítését vidéken, kedvező feltételek mellett elvállalunk

Bor- és must

vásárlásra Világos, Galsa és Muszka hegyein megbízásokat elvállalunk

Káposztát

beszavanyításra, nagyobb mennyiségben okt., nov. szállításra keresek.

Ajánlatokat és megbízásokat „Bizományos” jellegre a kiadba kérek. 6298

17767-1917.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Miniszteriumnak az erősáramú villamosvezetékek bejelentéséről, valamint a vezetékek forgalombanizálásának és felhasználásának korlátozásáról szóló 1812-1917. H. M. sz. kormányrendeletet a következőkben teszem közzhírré:

A m. kir. miniszteriumnak 1916 évi december hó 28-ik napján kelt 4247-1917. M. L. számú rendelete szerint bejelentés alá eső villamosvezetékek és szerelvények bejelentésének határideje 1917. évi július hó 31. napjáig meghosszabbítottatik.

A bejelentés eredeti határidejének 4240-1916. M. E. sz. rendelet 3. szakaszának 2. bekezdése) elmulasztása miatt nincs helye büntető eljárásnak, ha a bejelentésre kötelezett fél ennek a kötelezettségének az előző bekezdése szerint meghosszabbított határidőben eleget tesz.

A jelen rendelet végrehajtásának ellenőrzésére külön ellenőrző közegek alkalmazhatók.

Aki a jelen rendelet 2. paragrafusára szerint zár alá helyezett tárgyakat a jelen rendelet ellenőrzéséig elidegeníti, a hatóság ellenőrzéséig megtiltja, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapi terjedhető elzárással és két-három hónapi terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. augusztus hó 29.

Green, főkapitány.

